

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Yerdenize Yolculuk

Afrika Mitolojisi

Dünya Mitolojisi 2

YERDENİZE YOLCULUK

Afrika Mitolojisi

**Derleyen
Aydın Bodur**

***dipnot**

© Dipnot Yayınları
Yerdenize Yolculuk

Dipnot Yayınları:99

Çocuk Kitapları: 17

Baskı: 2010 / Ankara

ISBN: 978-605-4412-03-7

Sertifika No: 14999

Derleyen: Aydın Bodur

Kapak Tasarımı: Sinan Demirkaya

Düzelti: İdil Balcıoğlu

Baskı Öncesi Hazırlık: Dipnot Bas. Yay. Ltd. Şti.

Baskı: Mattek Matbaacılık Bas. Yay. Tan. Tic. San. Ltd. Şti.

GMK Bulvarı No 83/23 Maltepe / Ankara

dipnot yayınları

Selânik Cad. No: 82/32 Kızılay / Ankara

Tel: (0 312) 419 29 32 / Faks: (0 312) 419 25 32

e posta: dipnotkitabevi@yahoo.com

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

Afrika ve Afrikalılar	13
------------------------------------	-----------

BİRİNCİ KİTAP

Bir Yuruba Efsanesi:

Dünyanın Yaratılışı.....	23
---------------------------------	-----------

Küçük Tanrı Obatala, Beş Parmaklı

Beyaz Horoz ve Kara Kaplan	23
----------------------------------	----

Kara Kaplan'la Beş Parmaklı Beyaz Horoz.....	26
--	----

Obatala'nın Hayalleri	29
------------------------------------	-----------

Yerdeniz	29
----------------	----

Obatala Hayallerini Açıklıyor	30
-------------------------------------	----

Orunmila	34
----------------	----

Yeni Bir Dünya İçin Hazırlıklar	36
---------------------------------------	----

Yeni Bir Dünya İçin Hazırlıklar	39
--	-----------

Yerdeniz'e Yolculuk	43
İlk Toprak	45
Toprakta İlk Yaşam: Hurma Ağacı	47
Dünyada Yerleşim	50
Güneşli Günler Başlıyor	52
Hayvanlarla İnsanların Gelişi	55
Yeni Misafirler	56
Bir Nefes Can	60
İnsanlar ve Hayvanlar Çoğalıyor	64
Tanrıça Olakan'ın Öcü: Büyük Tufan	69
Ve Tufan	71
Tufandan Sonra	75
Orunmila Yaraları Sarıyor	75
Obatala'nın Dönüşü	79

İKİNCİ KİTAP

Bir Zulu Efsanesi:

Öykünün Yaratılışı	84
Okyanus Kenarındaki Köy	84
Ateş Yanınca	90
Hikaye Peşinde Yolculuk	93

Kıvazi, İyi Kalpli Kartal	99
Denizler Altında	107
Sıra Geldi Hikayeye	113

ÜÇÜNCÜ KİTAP

Buşmanların Efsanesi: Yeryüzüne Çıkış.....	118
Herşey Yeraltında Başladı	118
Efendi Köng'ün Planı	121
Yeryüzüne Açılan Delik.....	122
Köng'ün Uyarısı.....	125
Düşmanlıkların Kaynağı: Ateş.....	126

Denize atılmış şiiirdir bence
Yurtsayan yurdu bilmeyen bir yıldız
Şiirin deniz kıyısındaki sesine bırakılmış ölümdür
Yanacak sarayların kestiğı bir yarım ay
Ece Ayhan

Sevgili çocuklar, bildiğiniz gibi söylenceler kulaktan kulağa yayılır, dilden dile anlatılır. Her anlatımda söylence çeşitlenir, değişir.

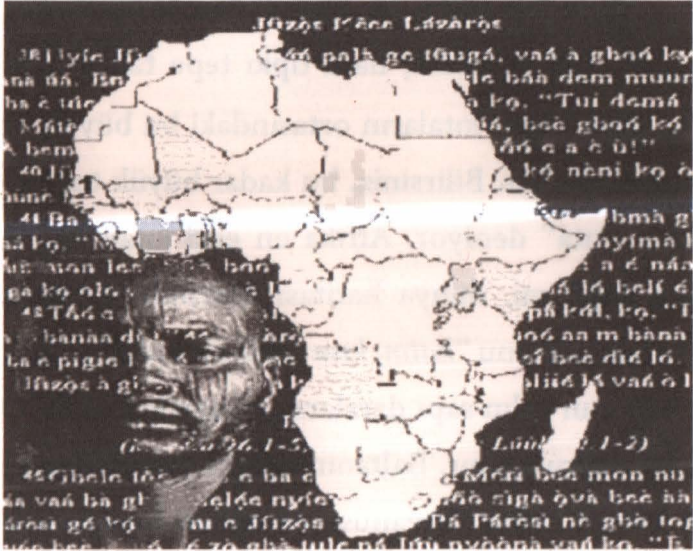
Biz de Afrika ile ilgili aktaracağımız söylenceleri sizler için yeniden yazarken, tek bir kaynağa bağlı kalmadık. Bir söylenceden ziyade birden çok söylenceden yararlandık, onları yeniden hikaye ettik. Söylencelerin aslına sadık kalmaya çalıştık ama onların çocuk gözümüzle hoşumuza gitmeyen yerlerini çıkarttık, biraz değiştirdik.

GİRİŞ

Afrika ve Afrikalılar

Denizler ortasında sapı kalın mı kalın bir balta-ya benzeyen bir toprak parçası düşleyin, sevgili çocuklar; hani tıpkı tepe taklak dönmüş bir “**ı**” gibi. Diğer kıtaların ortasındaki bu büyük toprak parçası Afrika’dır. Bilirsiniz, bu kadar büyük toprak parçalarına “kita” deniyor. Afrika en eski kıtaymış. Söylemiştim değil mi, dünya haritası üzerinde Afrika’ya ne zaman baksam onu “*kalın, kısa saplı bir balta*”ya benzetirim. Baltanın kalın sapı daralarak güneyde Pasifik Okyanusu’na doğru uzanır. Baltanın hafifçe yuvarlak geniş ağzı da batıya, Atlas Okyanusu’na bakar. Kuzeyde ki üst kısmında Avrupa ile arasında Akdeniz vardır. Baltanın kör ucu doğuya Hint Okyanusu’na açılır, karşısındaki Asya’ya bakar.

Kıtanın kuzeyinde, Akdeniz kıyılarında daha çok esmer insanlar yaşar. Ama güneye doğru inildikçe insanların derisi kararır, giderek simsiyah olur. Kapkara derili bir sürü insan yaşar Afrika'da. Sakın siz de benim düştüğüm yanılgıya düşmeyin, kara derilerinden dolayı gördüğünüz bütün insanların birbirinin aynısı olduğunu, aynı kültürden geldiğini sanıp da yanılmayın! Hepsi birbirinden farklı bir sürü millet yaşar burada da...

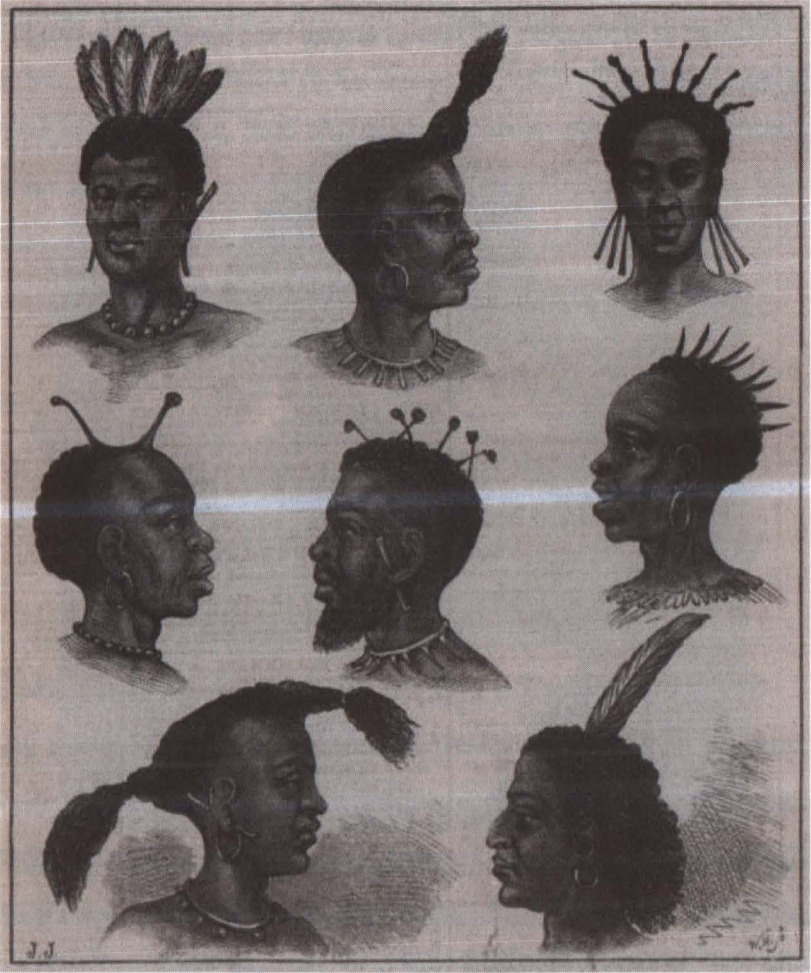
Sizin için seçtiğimiz söylencelerin yayıldığı yerler, Afrika'nın daha çok orta kesimlerinden, yani en karaların yaşadığı yerlerden. Afrika söylencelerinin önemlice kısmı bugün Nijerya denilen topraklara aittir. Bundan çok seneler önce **“Yuruba”**lar , **“Zulu”**lar ve **“Buşman”**lar

hep buralarda yaşamış. Şimdi değil, ama o zamanlar Yuruba Ülkesinde Yurubalılar, Zulu Ülkesinde Zulular ve onların arasında kalan bölgede ise Buşmanlar yaşamış. Sadece derileri değil, saçları da simsiyahmış. Bu halkların o simsiyah saçları çok gür ve çoğunlukla dalgalıymış.

Saçlarına başlarına çok önem verir, özen gösterirlermiş. Zaten en özlü sözlerinden bir tanesi “*Kafası olan yaratır,*” imiş. Yüzlerine sürdükleri boya ve saçlarına verdikleri şekiller onların toplum içindeki konumlarını gösterirmiş. Mesela Kral’la Kraliçe, saçını taç gibi yaparmış. Bir üst göreve yükselen savaşçı, saçının topuzunu daha yüksek yaparmış. Doğun yapacak kadın, saçlarını doğa-

cak çocuğuna göre biçimlendirirmiş. Kimi saçına upuzun tüyler takar, kimiye saçlarını rengârenk boncuklarla süs-
lermiş...

Dinleri çok tanrılıymış siz deyin yüz, ben diyeyim ye-
di yüz tanrıları varmış. Bazı tanrıları dünyanın varolu-

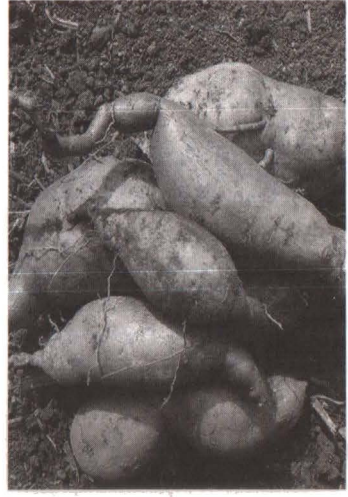
şundan bile eskiymiş. Bazı tanrıları da yüce dağlar, geçit vermez ırmaklar, rüzgardan bile hızlı giden geyiklermiş.

Sazlardan yapılmış kulübelerde, evlerde otururlarmış. Evlerini birbirlerine yakın yaparlarmış. Bütün köy halkı hayatı birlikte paylaşmış. En sevdikleri yemekler bazı küçük ağaçların kökleri ile mısırdan yapılmış.

Bir de bizim topraklarımızda yetişmeyen kocaman, tatlı, yuvarlak ama uzun patatesler yetiştirirlermiş. Bu tatlı patatesleri hem çiğ, hem de türlü biçimlerde pişiril-

miş halde kullanarak birbirinden güzel yemekler ve tatlılar yaparlarmış.

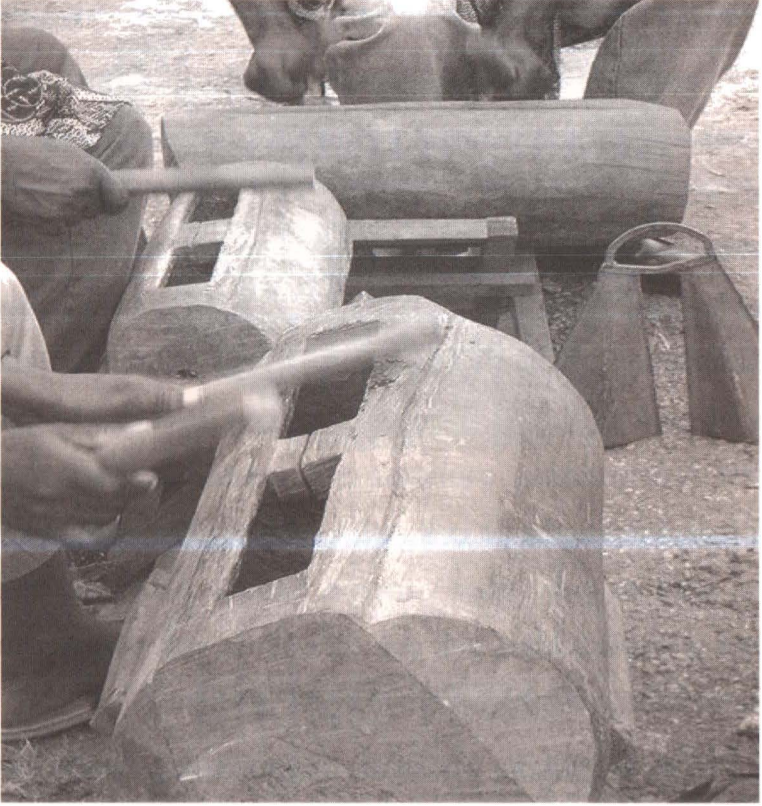
Davula benzer, vurduklarında “*tam tam*” diye sesler çıkaran, çok güzel müzik aletleri varmış. Bu aletleri çeşitli ağaç kabuklarından, tahta parçalarından ve hayvan derilerinden yaparlarmış.

-Tam, tam, dum, dum, DUM da da DUM tak, düm de de düm tek...

-Takır da takır, DÜM DÜM tek, takır da TAK TAK da takır tak...

Çok hoşmuş sesleri. Hem eğlenmek, hem haberleşmek, hem de bir fenalıkla karşılaştıklarında kötülükleri

kovmak için bu davulları, tamtamları çalar, ateş başında dans ederlermiş.

Tahtaları oyarak çok güzel maskeler, heykeller, hatta kapacaklar yaparlarmış. Bir sürü hikayeleri varmış birbirlerine anlatacakları. Yazmaktan pek hoşlanmazlarmış, zaten birçoğu da yazmasını okumasını bilmezmiş. Ateş başında yaşlılar, onları dinleyen gençlere ve çocuklara bu hikayeleri anlatırmış. Her hikaye bir dersmiş bu çocuklar

için. Yaşlılar ise anlattıkları hikayelerle hem hoşça vakit geçirir, hem de çocuklarını hayata hazırlarlarmış.

Yuruba lkesi de, Zulu lkesi de, Buşman lkesi de hâlâ yerinde duruyor, sevgili küçük okurum. Ama Yurubalıların, Zuluların, Buşmanların ve daha pek çok kabilenin kültürleri yok olmuş. Başka dünyalardan gelen beyaz adamlar, bu yerli halkları, sırf derileri kara diye, sırf yaşamları farklı diye ite kaka, dve söve gemilere doldurmuş; çok uzaklara, bir daha geri gelemeyecekleri kadar uzak yerlere götürmüş. Gitmeyip direnenlere daha kötü davranmışlar, canlarını çok acıtmışlar. Kara derili bu insanlar bugün de çok acılar çekiyor; kuraklık, susuzluk, açlık en çok onları vuruyor. Sadece Afrika'da değil, zorla gtrldkleri pek çok ülkede de çok canları yanmış ve hâlâ çok canları yanıyor kara insanların.

Derler ki günah, Afrika'da doğmamıştır, başka kıtalardan getirilmiştir...

BİRİNCİ KİTAP

BİR YURUBA EFSANESİ: DÜNYANIN YARATILIŞI

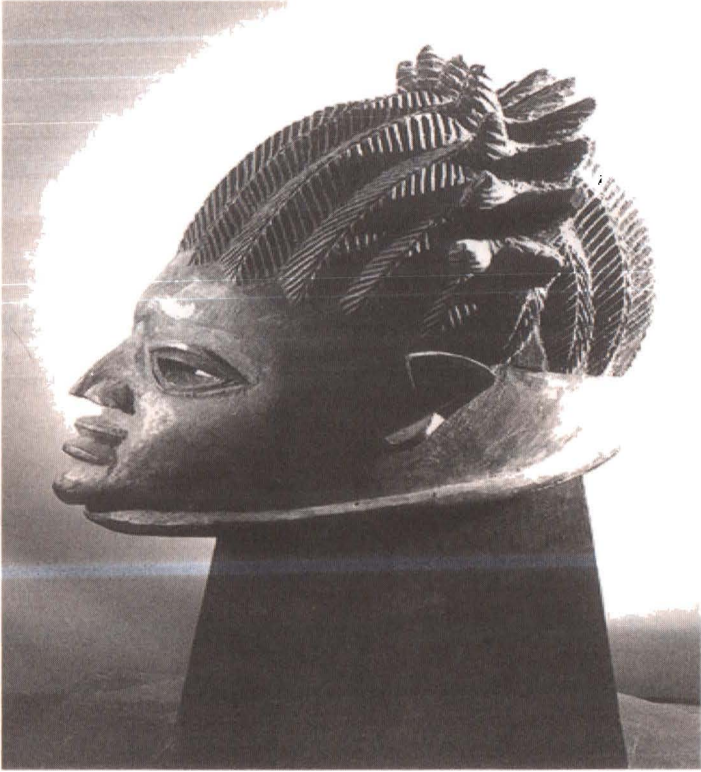
KÜÇÜK TANRI OBATALA, BEŞ PARMAKLI BEYAZ
HORUZ VE KARA KAPLAN

Obatala'nın gelişi

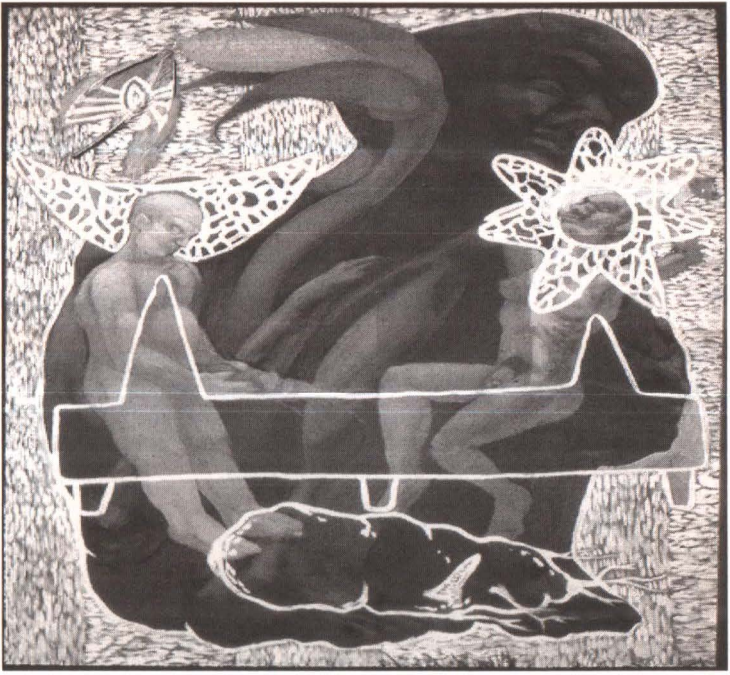
O devasa başı ve gövdesi, yumuk yumuk elleri ve ayakları... Tüm vücudu kapkaraydı. Ama parlaktı teni. Teninin parlaklığı olmasa göklerin karanlığında kolay kolay fark edilemeyecekti. Tıpkı babası *Olaran*'a benziyordu. Bu siyahlık içinde yalnızca kırmızı, ince damarlı iki göz bembeyaz ışıldıyordu. Henüz dişleri çıkmamıştı. Babasının gülüşüne bakılırsa, bir zaman sonra dişleri çıktığında, onun dişleri de bembeyaz parlayacak, bütün gökyüzünde seçilecekti.

Daha yeni doğmuş bir bebektir ama öyle büyüktü ki! Hani karışla ölçmeye kalkışsanız, sabahtan akşama kadar karışlamanız gerekirdi, o da sadece başını!

Gövdesinin zaten sonu yoktu. Ayaklarının ucundan baktığınızda değil başını, kalçasını bile göremezdiniz.

Obatala gülücükler dağıtıyordu; Olanan'ın Gökyüzü Krallığı'na neşe getirmişti. Kızı **Olakan**'dan sonra bir kez daha çocuk sahibi olmanın mutluluğunu tadıyordu Olanan. O, tüm tanrıların şefiydi. Tüm tanrılardan daha büyük ve daha güçlüydü, üstelik çok da akıllıydı. Saçları bir kral tacı şeklinde örülüydü her zaman. Çok sert ve çok gürdü. Söylemeye gerek yok, rengi de siyahtı.

Olakan

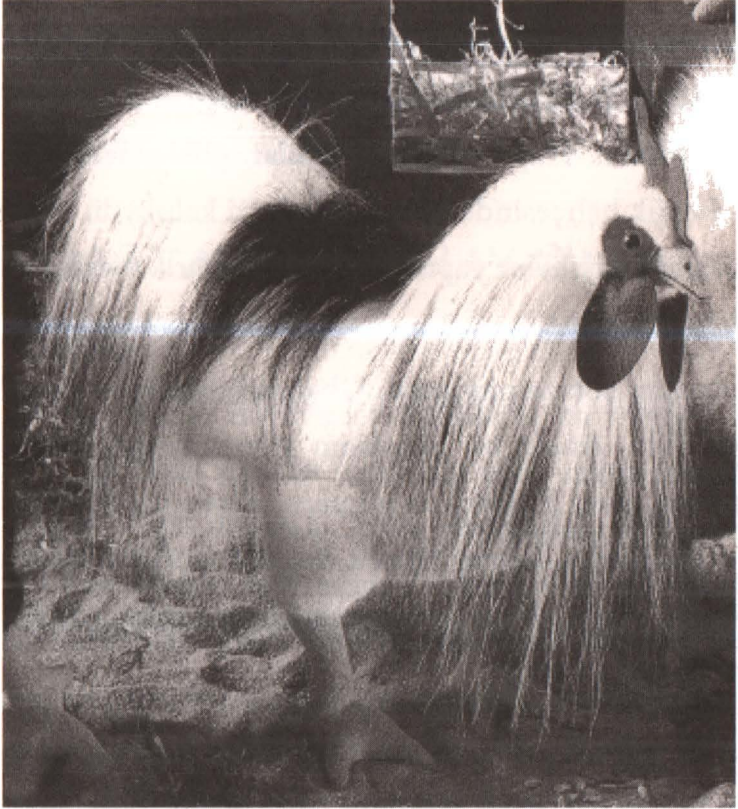
Olaran'ın kızı Olakan artık büyüümüştü ve kendi isteğiyle, şimdilerde adına Dünya da denilen, **Yerdeniz**'in Tanrıçası olmuştu. Aşağıda Yerdeniz mavili beyazlı, kocaman bir elma gibi görünmekteydi. Sonsuz genişlikte sular ve bataklıklarla kaplıydı bu elmaya benzeyen koca küre. Ne bitki, ne hayvan, ne de insanlar vardı bu kocaman elmanın üzerinde. Mavinin tonları, üzerinde dolaşan sis bulutlarının çoğalması sonucu beyaza dönerdi.

Kara Kaplan'la Beş Parmaklı Beyaz Horoz

Her tanrı gibi çok hızlı büyüdü, gelişti Obatala. Hemen koşup oynamaya başladı. Kendisi gibi *kapkara bir yavru kaplanla* tanıştı, babasının göklerdeki evinin bahçesinde. Çok güzel ve güçlüydü Kara Kaplan, o da çok hızlı koşardı. Obatala onu “ *Kedicik*” diye severdi. Obatala ile sabahtan akşama dek koşarlardı.

Babasının göklerdeki bahçesinde bir de büyük bir kümes vardı. Kümesinde de bir sürü tavuk, ördek, kaz ve hindi. Obatala, severdi kümesteki hayvanları. Ama ne zaman kafese kara kaplanla birlikte yaklaşırsalar kıyamet kopar, tüyler havaya uçuşur, hayvanlar bir oraya bir buraya kaçıyordu.

-Gıt gıt gıt gıdak...

-Gulu, gulu gulu gulu...

-*Vak vak vak vak...*

-*Tısss, tısssssss...*

-*Üüüüüü ürü üüüüüüü...*

Beyaz renkli yaşlı horoz sesini çıkarmaz, onlardan korkmazdı. Onlar kümestekileri seyrederken, o da Kara Kaplan'la Obatala'ya bakardı. *Beyaz Horoz* tam beş parmaklıydı, tıpkı Obatala gibi. Çok geçmeden Obatala Beyaz Horoz'la da arkadaş oldu. Kara Kaplan da sevdi Beyaz Horoz'u. Hep birlikte oynadılar, göklerdeki babasının büyük bahçesinde. Obatala çok iyi kalpliydi. Hep arkadaşlarına iyilikler yapmaya çalışır, onlarla oynamaktan çok hoşlanırdı.

Aradan çok zaman geçti. Obatala büyüdü ve genç bir tanrı oldu. Arada bir babasının gökyüzündeki evinden ayrılıyor, Kara Kaplanı ile günlerce süren uzun yürüyüşlere çıkıyordu. Beyaz Horoz da, çok yorucu olmasına rağmen, arada bir bu uzun yürüyüşlere katılır, arkadaşlarıyla hasret giderirdi.

İKİNCİ BÖLÜM

OBATALA'NIN HAYALLERİ

Yerdeniz

O batala büyüyünce, tanrıların en büyüğü Şef Tanrı Olanan sarayında yine yalnız kalmıştı. Oğlu Obatala uzun yürüyüşlere çıktığında, bazen kızı Olakan'ın yanına, Yerdeniz'e inerdi Olanan. Ama indiğinde, içine daldığı ıslaklıktan rahatsız olur, birkaç saat içinde sarayına geri dönerdi. Hoşlanmıyordu ıslak bir şeylerin içinde dolaşmaktan. Hani birkaç saat olsa dayanılırdı belki, ama günlerce, hatta bir ömür! An-

lamsızdı işte... Olakan'ın bu ıslak dünyanın tanrıçası olmak istemesini hep yadırgamıştı, anlamıyordu.

Birkaç gündür Obatala da yoktu. Çok sıklındı canı. Dünden farklı hiçbir şey yoktu bugün yaşadıklarında. Dün de farklı değildi zaten önceki günden. Eskiden Obatala'nın yaramazlıklarıyla uğraşır, isteklerini yapmaya bayılırdı. Kırdıklarını döktüklerini toparlamak bile enikonu vaktini doldururdu. Obatala büyümüşü işte. Baba oğul birlikte oturduklarında, konuşacak çok şey bulamasalar da, bir şekilde vakit geçiriyorlardı. Ama şimdi olduğu gibi, Obatala olmadığında geçmek bilmiyordu zaman.

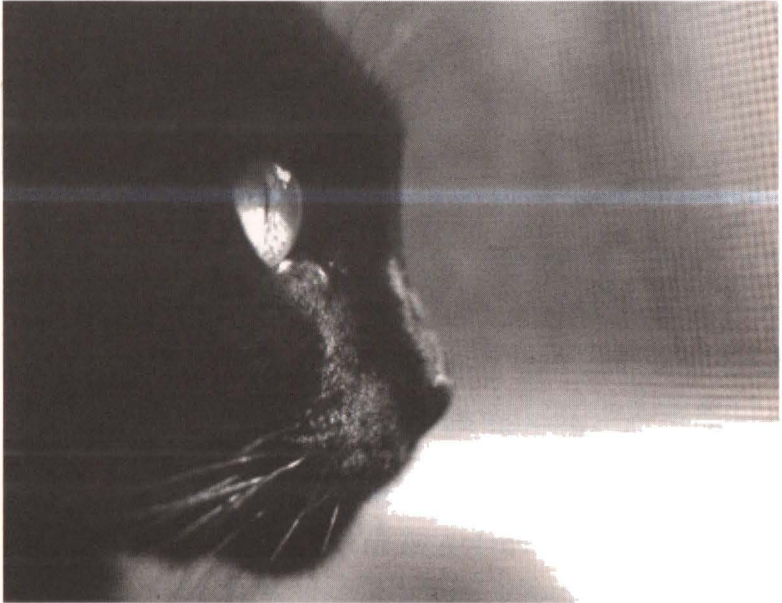
Obatala hayallerini açıklıyor

Önce Büyük Kara Kaplan göründü; ardından küçük oğlu Obatala'nın geldiğini gördü Olanan. Can sıkıntısı bir anda geçti, içi sevinçle doldu. Vakıt geçirecek bir şeyler bulurlardı nasıl olsa birlikte. Ama Obatala da yüzü asık, canı sıkkın geldi, babası Olanan'a dert yanmaya başladı. Obatala, gökyüzünden aşağıya şöyle bir baktı. Dünya aşağıda mavi mavi, bomboş duruyordu. Yüzünü buruşturdu. Obatala'nın sıkıntısını fark eden Olanan sordu:

-Ne o, canını sıkan bir şey mi var?

Olaran evrenin en akıllı, en becerikli ve en babacan tanrısıydı. Oğlunun hep neşeli olmasını isterdi. Obatala aşağıya bakarak yanıtladı:

-Evet. Yazık, çok yazık... Yerdeniz o kadar boş ve hareketsiz duruyor ki aşağıda. Oysa birçok şey yapabiliriz orada, birçok... Öyle boş ve ıslak duracağına... Biz sadece bakıp duruyoruz. Neden bir şeyler yapmıyoruz ki?

Bunları söylerken kocaman başını iki yana salladı. Obatala da, babası kadar olmasa bile, kocamandı. Obatala'nın başını biraz sallaması ile hafif bir rüzgâr

oluştı. Simsiyah yüzlerinin ortasında, ikisinin de gözleri bembeyaz parlıyordu.

Olaran da sıkıntılıydı zaten; o da yapacak bir şeyler arıyor, ama bulamıyordu. Gökyüzünde dans edercesine hareketler yaparak, bir oraya bir buraya hızlı adımlarla yürüyordu. Kollarını arkasına bağlamıştı. Düşünceliydi. Hak verdi oğluna.

-Haklısın. Ama söyle bana, ne yapabiliriz ki... Aklıma bir şey de gelmiyor. Obatala, senin bir fikrin varsa söyle. Her şeyi yapacak gücümüz var. Yeter ki yapacağımız şey iyi olsun...

-Peki öyleyse, söyleyeyim. Biliyorsun, aşağıdaki Yerdeniz, Deniz Tanrıçası Olakan'ın ülkesi. Ablam Olakan bomboş bataklıklara, ıssız sulara, sislere Tanrıçalık ediyor. Bana sorarsan bir Tanrıçanın ülkesine dağlar, vadiler, ormanlar, ekili alanlar da lazım. Hem...

Duraladı ve eliyle aşağıda yükselen bir köpük gibi dönen ve yuvarlanan mavi Yerdeniz'i gösterdi.

-Hem... Şu mavi top böyle üzerinde yükselen dağlar, akan ırmaklar ve yemyeşil ormanlarla daha güzel olmaz mı? Şu hale bak! Ne kadar da kötü görünüyor!

Olaran Dünya'ya şöyle iyice bir baktı. Obatala sözlerinde haksız değildi doğrusu. Oğluna bir şans vermeye razı oldu ve sordu.

-Peki, üzerinde ormanların yetişeceği toprağı kim yaratacak?

-İzin ver... Ben yapabilirim.

-Obatala, genç ve yakışıklı oğlum, bilirsin çok severim seni. Haydi bakalım, işbaşına, istediğın şeyi yapmakta özgürsün.

Orunmila

Oğlunun çok iyi bir tanrı olduğunu ve bu işin altından kalkabileceğini biliyordu. Obatala, sevinçle babasına sarıldı, ellerinden öptü, defalarca teşekkür etti. Olanan, oğlunun arkasından sevgiyle baktı. Obatala, babasından ayrılır ayrılmaz büyük ablası **Orunmila**'ya gitti. Orunmila, babasının yanındaki Cam Saray'da tek başına yaşıyordu. Kimseyle konuşmazdı. Obatala rahatsız etmekten çekinerek kapıyı çaldı. Orunmila zaten gelenin kim olduğunu biliyordu.

-Gir içeriye, ben de seni bekliyordum.

Orunmila geleceği bilen tanrıçaların en güçlüsüydü. Aynı zamanda büyü okumasını bilirdi. Bazı büyüler, kurutulmuş hayvan derileri üzerine, bazıları ise kağıtlara yazılıydı. Hepsi kadim çağlardan kalma, sürüsüne bereket büyü kitapları vardı.

Orunmila kötü bir büyücü değildi; büyü gücünü hep iyi şeyler yapmak için kullanırdı. Bazen tanrılar bile Orunmila'nın büyü gücünden yararlanmak için gelirlerdi.

Yaptığı büyüler bir tek Şef Tanrı Olanan'a etki etmezdi. Doğaldır ki o, tüm tanrıların en güçlüsüydü ve büyü yapmaya tenezzül etmezdi.

Obatala içeriye girer girmez, saygıyla eğildi ablasının önünde. Sonra hızlı hızlı, heyecanla konuşmaya başladı:

-Babam aşağıdaki bomboş bataklık ve sularda toprak yaratmama izin verdi. Toprağın üstünde canlılar yapmaya da karar verdim. Yani, oraya ha-

*yat taşıyacağım. İnsanlar yapacağım. Bizlere benze-
yecekler. Ekin ekecek, köyler kuracaklar. Ancak, na-
sıl başlayacağımı bilmiyorum. Senden yardım iste-
meye geldim. Mutlaka işe yarar bir önerin olur se-
nin.*

Yeni bir dünya için hazırlıklar

*Çok hızlı konuşmuştu ve sesi heyecandan titriyordu. Orunmila'nın odası çok dağınıktı. Üzerinde bir sürü re-
sim ve yazının olduğu parşömenler, kağıtlar odanın her
yerine dağılmıştı. Yerinden kalktı, odanın içerisinde ge-
zindi. Odasının cam duvarlarından yıldızlara baktı. Önemli bir şey düşünürken hep yaptığı gibi uzak yıldız-
lara baktı, baktı...*

*-Şimdi dediklerimi iyi dinle ve aynen yap. Öncelikle bu-
radan aşağıdaki Yerdeniz'e incek kadar uzun bir zincir
yaptırmalısın. Ama zincir ya ateşten ya da altından olma-
lı. Bunu hiç unutma! Ve aynı zamanda zincir yeteri kadar
uzun olmalı. Sonra, şu deniz kabuğunu al. Dikkat et, için-
de kum var. Sakın Yerdeniz'e inene kadar bir yere dökme.
Arkadaşın Beyaz Horoz'u ve Kara Kaplan'ı da yanına al.
Onlar senin dostların, sana yardımcı olacaklar.*

Bir şey unutmuş gibi durdu. Uzun bir soluk aldı.

-Hımm... Bir de yanına şu hurma çekirdeğini al, sakın kaybetme! Kendine bir sırt çantası hazırla. Arkadaşlarını ve bu verdiklerimi çantanın içersine yerleştir. Zincirden inerken dikkat et; zorlu bir yolculuk olacak... Sakın hiçbirini düşürme. Anladın mı, küçük kardeşim?

-Çok teşekkür ederim, sevgili ablacığım.

Obatala teşekkür ettikten sonra hızla oradan ayrıldı. Bu işe çok sevinmişti. Artık nasıl başlayacağını biliyordu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YENİ BİR DÜNYA İÇİN HAZIRLIKLAR

O bata, metallere şekil veren *Demirciler Tanrısı*'na gitti. Demirciler Tanrısı'nın evi yaz kış, her zaman çok sıcaktı. Neden dersiniz? Çünkü evinde, içinde harlı bir ateş yanan büyük bir ocak vardı. O, bu ocağın üstünde birçok metali ısıtır, yumuşatır; onları eğer, bükür; onlara elleriyle ve kullandığı sert çekiçlerle şekiller verirdi. Evin her yerinde değişik renklerde işlenmemiş metaller ve pırıl pırıl parlayan işlenmiş nallar, kılıçlar, bıçaklar, çiviler, zırhlar ve bir sürü ziynet eşyası vardı.

Obatala hızlı hızlı derdini tasasını anlattı. Sonra Demirci Tanrıya sordu:

-Bana çok büyük, çok uzun altın bir zincir yapabilir misin? Onunla Yerdeniz'e ineceğim ve hayatı başlatacağım.

-Güzel, ama benim o kadar uzun bir zincir yapacak altınım yok. Nasıl yapacağız bu zinciri?

Obatala üzülmüştü. Obatala'nın suratının asıldığını görünce Demirci Tanrı da üzüldü. Düşündü, düşündü...

-Bak, şöyle yapabiliriz. Sen gökyüzündeki bütün tanrı ve tanrıçalardan altınlarını istersin. Altınları toplarsın, ben de zinciri yaparım, anlaştık mı?

-Tamam, anlaştık.

Heyecanla çıktı Demirci Tanrı'nın yanından Obatala. Tüm Tanrı ve Tanrıçaları evlerinde ziyaret etmeye başladı. Onlara neler yapmak istediğini, altınlarına niçin ihtiyacı olduğunu bıkmadan usanmadan anlattı. Tanrı ve Tanrıçalar ellerindeki bütün altınları ona verdiler. Obatala, arkadaşları ile birlikte güçlkle taşıdı altınları. Hemen Demirciler Tanrısı'nın evine, ocağın başına altınları yığdı.

Bilmem hiç gördünüz mü zincir nasıl yapılır? Demirciler Tanrısı önce altınları ocakta eritti. Eriyen altını dar

ve uzun kutulara döktü. Elde ettiği çok uzun sopaların bir ucunu sağlam bir babaya bağladı.

Diğer ucundan başladı çekmeye. Sopaları, küçük parmağın kalınlığında teller haline gelinceye kadar çekmeye devam etti. Sonra onları küçük küçük parçalar halinde kesti. Kestiklerini halka yaptı. Halkaları iç içe geçirdi. Günler geçti, zincir bir hayli uzamaya başlamıştı.

Aradan birkaç gün daha geçti geçmedi, sabırsızlanan Obatala, Demirciler Tanrısı'nın karşısına dikildi. Telaşla sordu:

-Yaptın mı zinciri?

Odanın bir köşesinde büyük bir zincir yığını vardı. Zincirin bir ucu odanın penceresinden çıkmış, bahçede-

ki dağ gibi bir zincir yığınınına ulaşıyordu. Sapsarı parlıyor, göz kamaştırıyordu.

-Yaptım. Yaptım ama, sanırım bu zincir biraz kısa olacak,

dedi Demirciler Tanrısı. Son halkayı da taktıktan sonra, zinciri gösterdi.

-Al bakalım zincirini.

Ya çok kısa gelirse? diye korktu ama, korkusunu belli etmedi Obatala. Orunmila'nın söylediği aklına geldi. "Ateşten zincir ilave ederim, kısa gelirse, " dedi. Kendi de bilmiyordu ateşten zinciri nerede bulacağını ya, rahatladı içi yine de. Obatala zinciri yüklendi. Demirciler Tanrısı'na bir kere daha teşekkür etti ve onunla vedalaştı. Giderken haykırdı:

-Sayende dünya bundan sonra daha güzel olacak!

Ağır yüküne rağmen koşarak eve doğru yola koyuldu. Bahçede, arkadaşları Kara Kaplan ile Beyaz Horoz'un karşısına geçti.

-Vakit tamam,

dedi. Hayvanlar onu anlamış gibi kafalarını oynattı. Obatala onları güzelce yerleştirdi çantasına.

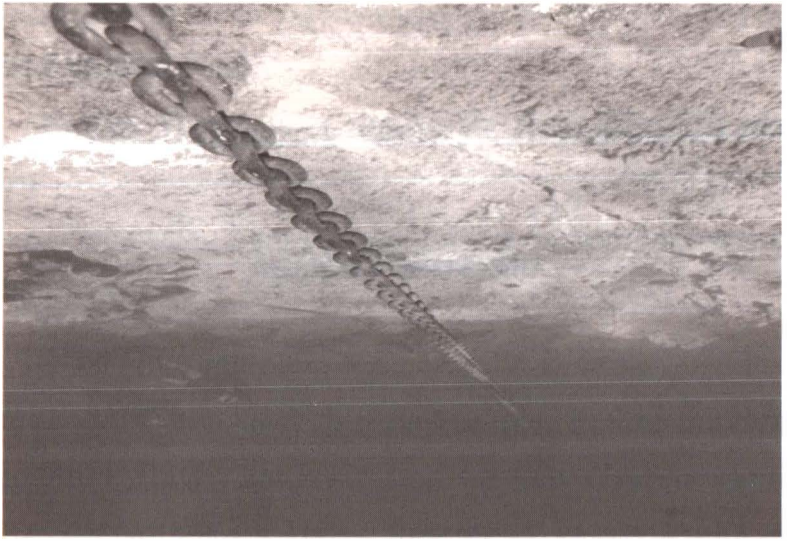
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YERDENİZE YOLCULUK

Yanına arkadaşlarını alan Obatala, hemen bahçenin arkasındaki kayalıklara gitti. Zincirin bir ucunu, bahçedeki dev bir kaya parçasına sımsıkı bağladı. Diğer ucunu ise Dünyaya doğru, Yerdeniz'e attı.

Zincir şakır şakır aşağıya, karanlıklara doğru aktı, aktı... Zincirin ucu bir süre sonra görünmez oldu. İçi kumla dolu deniz kabuğu, hurma çekirdeği ile dostu Beyaz Horoz ve Kara Kaplan'ın bulunduğu sırt çantasını yükledi. Başladı zincirden aşağı inmeye.

İlk başta, her yer pırl pırlıdı, her şeyi rahatça görebiliyordu. Güle oynaya iniyordu aşağı Obatala. Daha aşağılara indikçe ortalık kararmaya başladı. Zorlaştı inmek!

Biraz daha inince de hiç bir şey göremez oldu.

Aşağıdan dalgaların sesini duydu, ama hâlâ çok yüksekte olduğunu tahmin edebiliyordu. Bir an paniğe kapıldı, aklını yitirecek gibi oldu: “Ya düşersem, ya aşağıdaki kapkara sularda kaybolursam...” diye düşündü. Sonra kendini topladı, inmeye devam etti. Sonunda zincir bitti. Korktuğu başına gelmişti. Dalgaların sesini duyuyor ama aşağıyı hiç göremiyordu.

-Eyvahlar olsun, zincir bitti! Ne yapacağım şimdi ben? diye bağırdı. Haykırışını duydu Orunmila, küçük kardeşinin.

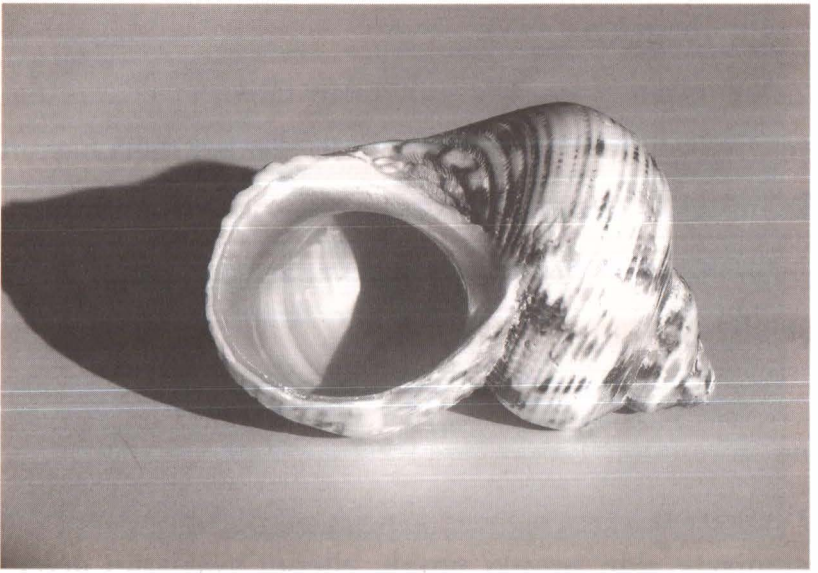
İlk Toprak

Zaten sallanan zincirde asılı kalan Obatala'yı ta en başından beri izlemekteydi Orunmila. Bir kez daha hayran kalmıştı kardeşinin cesaretine.

-Deniz kabuğunun içindeki kumu denize boşalt. Hemen şimdi boşalt!

Yukarı'dan ablasının sesini duyan Obatala'nın yüreğine su serpildi. Tekrar cesaretini topladı. Aşağıdaki dünyanın nemi yapış yapış sarmıştı bedenini. Önce kendini emniyete aldı; sımsıkı sarıldı, ellerini ayaklarını doladı zincire.

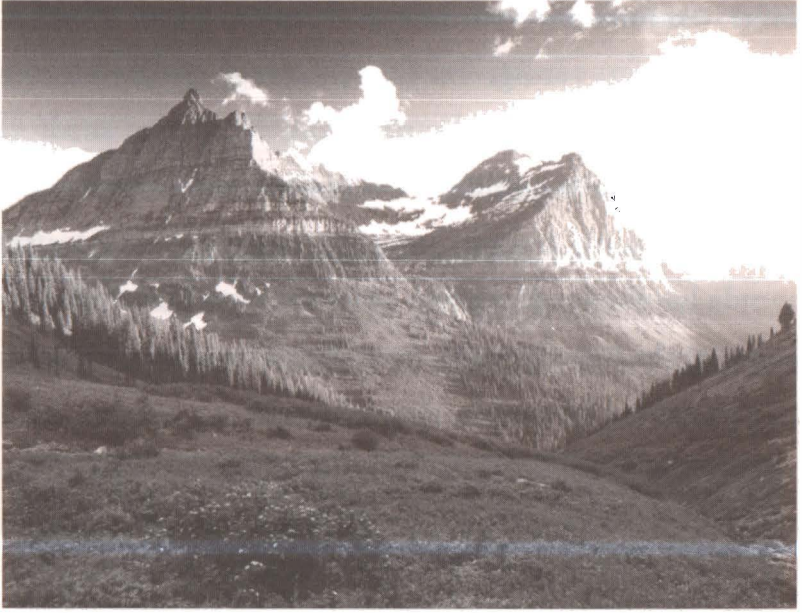
Deniz kabuğunu sırt çantasından çıkardı, başladı kumları savurmaya Yerdeniz'e doğru. Boşalttıkça boşalttı. Bitmiyordu deniz kabuğunun içindeki kumlar. Kumlar denizi doldurdu, önce uzun bir kumsal oluştu. Rüzgarla oraya buraya savrulan kumlar adalar oluşturdular suyun üstünde. Hâlâ bitmiyordu kumlar. Biriktikçe birikti bir dağ gibi üst üste.

Sonra arkadaşı Beyaz Horoz, sırt çantasının açık ağzından aşağıya atladı. Uçamıyordu ama öyle kütük gibi de düşmüyordu kanatlarını çırtıkça. Kanatlarını çırpıp çırpıp, yavaşça kondu kumların üstüne. Başladı beyaz kumları eşelemeye. Eşelendikçe karıştı kumlar. Eşelendikçe önce toprak, sonra dağlar ve vadiler oluştu. Vadilerin diplerinde ırmaklar, sarp kayalıklar... Ve tam Obatala'nın tutunduğu zincirin altında, büyük bir dağ meydana geldi: Altındaki dağın zirvesine kolayca iniverdi Obatala. Nihayet o tehlikeli yolculuk bitmişti.

Kara Kaplan da çıktı sırt çantasından. Hep birlikte eşelendiler, oynadılar... Kumların üzerinde oraya bura-

ya dağılan kumlar toprağa dönüşmeye; yeni dağ silsileleri, yeni ovalar, vadiler oluşturmaya devam etti.

-Başardık Orunmila, yüceler yücesi ablacığım. Çok teşekkür ederim!

diyerek minnettarlığını dile getirdi Obatala, sevinç içinde kardeşine teşekkür etti. Artık gerçekten Dünya'daydı. Yerdeniz, artık gerçekten Yeryüzü olmuştu.

Toprakta İlk Yaşam: Hurma Ağacı

Obatala başarmıştı. İşte, yarattıkları toprağın üzerinde yürüyorlardı. Etrafına şöyle bir baktı. Keşfedilecek ne de

çok şey vardı! Ama Dünya karanlıktı, hiç bir şey göremiyordu. “*Biraz ışık olsa ne kadar iyi olurdu!*” dedi içinden. Zifiri karanlıkta yürümeye devam etti. Aklına Orunmila’nın verdiği hurma çekirdeği geldi. Hemen çantasından çekirdeği çıkarttı. Yere bir çukur kazdı ve çekirdeği oracığa gömdü. Belli ki Orunmila, üzerine büyü üflenmiş bir hurma çekirdeği vermişti; ona toprak anında hareketlendi, hurma ağacı oracıkta filizlendi. Üçü de şaşkındı. Ağaç büyüdü, büyüdü ve üzerinde yemişleri olan kocaman bir hurma ağacı oluverdi.

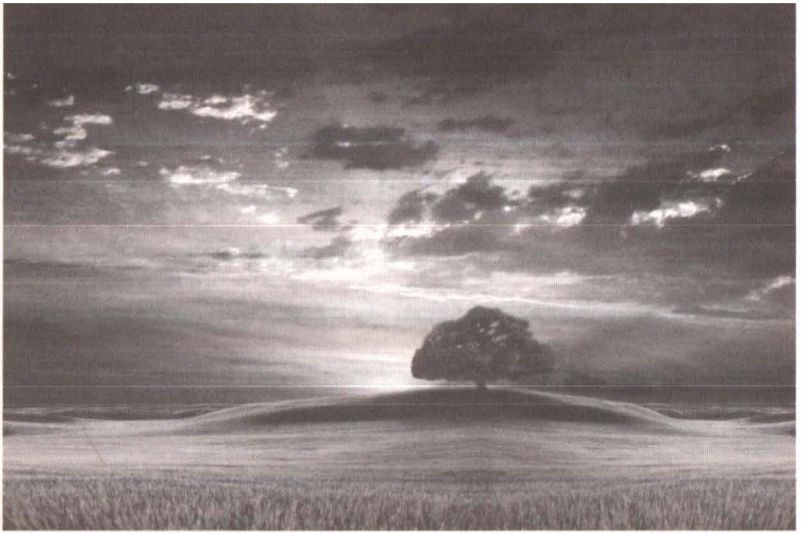
Olgunlaşan hurmalar yere düştü. Rüzgar onları etrafa saçtı. Üstlerini toprak örttü. Onlar da filiz verdi. Onlardan yeni çekirdekler saçıldı. Çekirdekler yeniden rüzgara

kapılıp, kendilerine yeni topraklar buldular. Her yer yeşillendi, ağaç oldu. Ağaçlar çoğaldı, ormana döndü. Meyveler çeşitlendi. Hurmalar başkalaştı; türlü türlü meyve ağaçları, türlü türlü sebze fideleri yayıldı ortalığa. Büyümeye ve meyveler vermeye başladılar.

Bir tohum ve topraktan, Obatala ve arkadaşlarının gözleri önünde, uçsuz bucaksız ağaçlar, bahçeler, ormanlar oluştu. Obatala ormana gururla baktı. Beyaz Horoz'un, babasının kümesinde işleri vardı. Artık onun gitme zamanı gelmişti. Tekrar indikleri dağın doruğuna çıktılar. Zincirin altında öpüştüler, koklaştılar, vedalaştılar.

-Burası çok karanlık değil mi? Keşke biraz ışık, biraz güneş olsaydı. Söyle babama, belki bir çare bulur buna.

Mesajı alan Beyaz Horoz başladı tırmanmaya. Tırmandı tırmandı, gözden kayboldu...

Dünyada Yerleşim

Obatala ile Kara Kaplan dağdan inip ovaya geldiler. Suyun kenarında ilk diktikleri hurma ağacının altına oturdular. Obatala hurma ağacının dallarından ve yapraklarından kendisine bir kulübe yapmaya başladı. Hava karanlıktı, çevrelerini iyi göremiyorlardı. Obatala evini yavaş yavaş, özenerek yaptı. Kulübesinin bahçesine daha çok ağaçlar dikti. Bahçeyi yeşillendirdi. Obatala, kulübesinde Siyah Kedisi'yle birlikte yaşamaya başladı.

Bu arada Beyaz Horoz, nihayet Tanrıların Şefi Olanan'ın yanına ulaşabildi. Olanan, gerçi hemen her şeyi en ince ayrıntısına kadar izlemişti ama, neler olup bittiğini bir de Beyaz Horoz'dan dinlemek istedi. Beyaz Ho-

roz da zaten hemen ötmeye başladı. Herkes hayvanların ötüşlerine anlam veremez, ama Olan herkesi duyabiliyor ve anlayabiliyordu. Beyaz Horoz Olan'ı Dünya'da olanlardan haberdar etti. Aşağıya nasıl indiklerini, zincirin nasıl kısa kaldığını ama hiç korkmadıklarını (*sevgili çocuklar burada Beyaz Horoz biraz abartmış, biliyorsunuz ki üç arkadaş da bal gibi korkmuşlardı...*), Yerdeniz'e kumu nasıl serpelediklerini, kumlardan nasıl dağlar, vadiler yaptıklarını (*tabii kumların üzerine ilk atlayanın kendisi olduğunu söyleyerek gururlanmayı da ihmal etmedi*), hurma çekirdeğinden nasıl ormanlar yarattıklarını hep anlattı.

Sonra birden Obatala'nın iletteği mesajı unuttuğunu fark etti. Acele acele Dünya'da en önemli ihtiyacın ışık olduğunu söyledi.

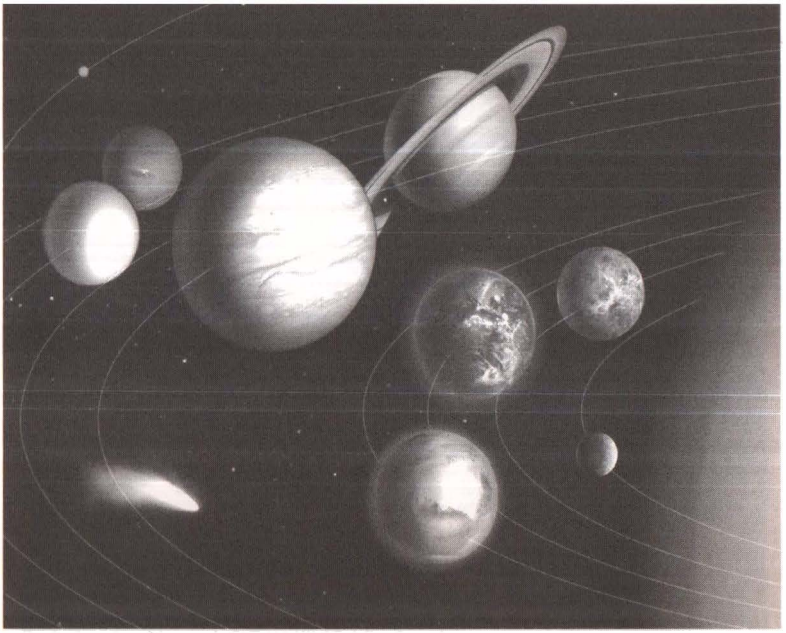
-Üü üüü rü. Üü rüü üüü. Üü rüü üüüüüüü.
ÜRÜÜÜÜÜÜ, üürü üüüüürrrrü.

Tabii siz, şimdi ne söylediğini anlamayacaksınız Beyaz Horoz'un. Tam olarak şöyle dedi:

-Yüce Tanrım, az daha unutuyordum. Dünya çok karanlık ve soğuk. Göz gözü görmüyor. Soğuktan hep titreyerek dolaşıyorduk. Bir ışık kaynağını Dünya'ya gönderirseniz, oğlunuz size çok minnettar kalacaktır.

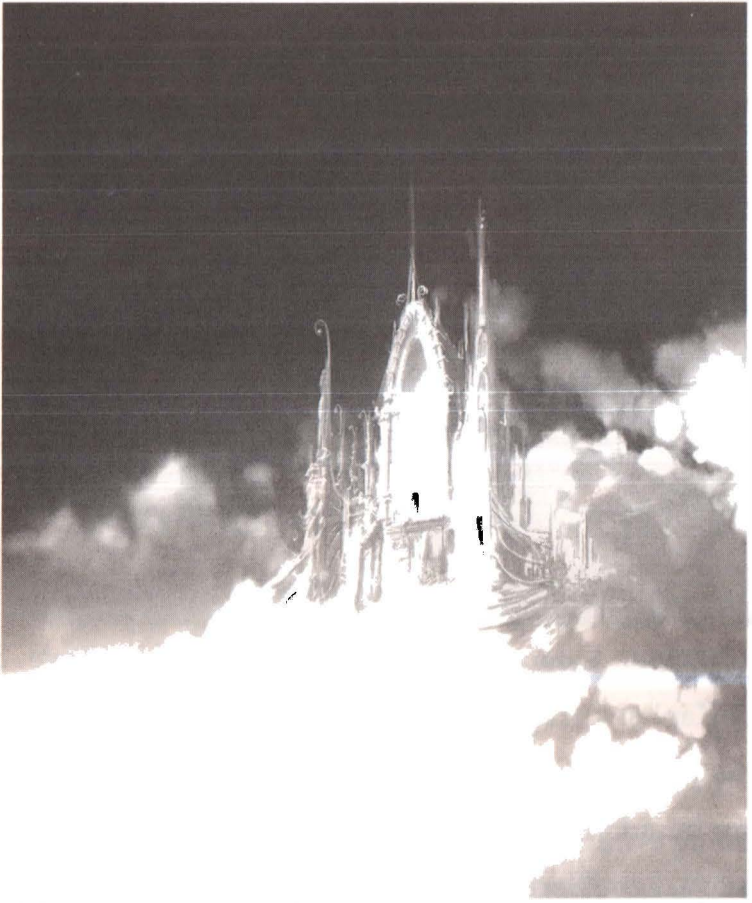
Güneşli Günler Başlıyor

Olaran için bu çok kolay bir şeydi. Hemen yıldızların ve gezegenlerin yerlerini değiştirdi. Güneş'i Dünya'ya biraz daha yaklaştırdı. Güneş'in önündeki diğer gezegenleri uzaklaştırdı. Güneş böylece dünyaya sıcak ışıklarını daha kolay göndermeye başladı. Bu değişiklik en çok Kara Kaplan'ın hoşuna gitti. Hemen bahçeye çıktı ve güneşin altında tatlı tatlı yalanıp, gerinmeye başladı.

Birazdan Obatala da bir sandalye çıkardı bahçeye. Siyah Kaplan kucağına çıktı Obatala'nın. İkisi de *"Ne harikulade bir güneş, ne güzel bir yer oldu burası!"* diye düşünüp, burada neler yapacaklarının hayalini kurarak uyuklamaya, kemiklerini ısıtmaya başladılar.

Çok sevinmişti Yüce Tanrı Olan. Elini dokunmasıyla düzeltmişti her şeyi yine. *"İşte şimdi oldu,"* dedi içinden, Göklerdeki Sarayının bahçesinden Dünya'ya ve Güneş'e bakarak. Ne kadar da güzel dönüyorlardı. Güneş pırıl pırıl parlıyordu. Dünya bir anda aydınlanıvermişti.

Daha güzel görünüyordu her şey şimdi. Maviliklerin içinde karaltılar halinde toprak parçaları seçiliyordu. Bu karaltıların çoğu kısmı yemyeşildi. “Evet evet, kesinlikle daha güzel oldu,” diye geçirdi kafasından. Sonra coştı ve bağırırverdi gökyüzünden:

-Teşekkürler oğlum Obatala, aferin sana!

BEŞİNCİ BÖLÜM

HAYVANLARLA İNSANLARIN GELİŞİ

Nerede kalmıştık, değerli okurum. Ha evet, Babası Obatala'yı yaptıklarından dolayı kutlamıştı.

Duydu babasını Obatala. O da teşekkür etti yeryüzünden. Onun seslenişini de duydu Yüce Olan, gülümsedi. Obatala'nın gözü, bir an denize takıldı.

-Aaaa, deniz maviymiş!

Şaşkınlık içindeydi. Orman, yeşilin her tonuna sahipti. Aralarında kısmen sarıya, belki de kırmızıya çalan renkler vardı. “Ağaç gövdeleriyle meyveler olmalı,” diye dü-

şündü. Toprak çoğunlukla kahverengi, bazen kırmızı ya da gri gibiydi. Uzun kumsallar ve çöllerse altın sarısıydı. Göz alıyordu. *“Nasıl da parlıyor kumlar öyle!”* Çevreyi uzun süre şaşkın şaşkın seyretti. Dünya bir anda başka bir yer olmuştu. O da babası gibi büyük bir keyif duydu bu durumdan.

Yeni Misafirler

Aradan yıllar geçti. Obatala Siyah Kediciğiyle (*hani söylemişim ya sevgili okurum, Obatala kaplanını “Kedicik” diye severdi*) beraber küçük kulübesinde ve çocuklukla bahçesinde yaşıyordu. Tek dostu Kediciğiydi ama o da konuşmayı bilmiyordu. Bahçesinde ağaçlar büyümüş ve çoğalmıştı. Boş zamanlarında ağacın meyvelerini topluyordu. En büyük zevki, akşam güneş batarken sandalyesinde oturup gökyüzünü izlemektir. Meyvelerin suyunu çıkarmayı da öğrenmişti. Kucağında kaplanı, taze sıkılmış meyve suyu içiyor, kediciğinin başını okşuyordu. *“Ah, bir de konuşacak arkadaşlarım olsa!”* Aslında Kaplan konuşuyor, mırıldanıyordu ama, Obatala onun ne konuştuğunu anlamıyordu. Yeniden canı sıkılmaya başlamıştı. Sıkıntıdan şarkı söylemeye başladı.

Dünya çok güzeldi, ancak hiç kendisine benzer arkadaşı yoktu. *“Bir şeyler yapmalıyım!”* dedi kendi kendine.

“Kendime benzeyen arkadaşlarım olsaydı, o zaman hiç canım sıkılmazdı,” diye düşündü. Deli gibi bahçede dolaşarak duruyordu, bir aşağı bir yukarı...

Hızlı hızlı yürürken ayağına bir dal takıldı. Yerden ağaç dalını aldı. Yorulmuştu, bir tümseğin üzerine çömeldi. Toprağı avuçladı önce. Sonra elindeki sopayı toprağa sokup eşleşmeye başladı. Kolayca birikiyordu taze toprak. Derinlere indikçe toprak ıslanıyor ve yumuşuyordu. Obatala çukurun dibine doğru eğildi. Eline bir avuç çamur aldı. Çamur eline sivaştı. Çamurla oynamaya başladı. Şekilden şekle giriyordu su karışmış toprak. *“İşte bundan bir şeyler yapılabilir,”* diye düşündü.

Yere oturdu. Elindeki çamurla oynadı, oynadı... Her tarafı çamur içinde kaldı. Kendisine benzeyen heykeller yapmaya çalıştı. Yüzlerine şekil vermeye çalışırken kendi yüzünün nasıl olduğunu tam hatırlayamadığını fark etti. Koşarak su kenarına gitti. Suda yansıyan yüzünü uzun uzun inceledi. Kulaklarını, gözlerini, burun ve ağzını; sonra dişlerini, saçlarını... Hepsini kafasına yeniden çizdi.

Bu kez su kenarında, çamura şekil vermeye başladı. Bir sürü denemeden sonra heykelleri kendisine benzetmeyi başarmıştı.

Onlarca, belki yüzlerce çamur adam yaptı. Çok mutluydu. Bıkmadan usanmadan heykel yapmaya devam etti. Şarkılar söyledi. Dünya onun sesiyle çın çın ötüyordu. Obatala çok mutluydu. Obatala'nın şarkı söylediğini gören Kara Kaplan da katıldı şarkısına, mırıldanarak. Kedi-

ciğine baktı, onun gibi hayvanlar yapmaya karar verdi. Onun da yalnız kalmasına gönlü razı olmamıştı.

Bu arada susamıştı, kulübesinden güneşin altında uzun süredir bekleyen meyve suyunu getirdi. Ağzına daktı. Yüzünü ekşitti. Ekşimişti meyve suyunun tadı, ama doğrusu yine de hoştu. Bir taraftan tadı mayhoşlaşmış içkisini içti, bir taraftan kaplanını sevdi. Keyiflenmişti. Biraz da başı dönüyordu sanki...

İlk heykeli kaplana benzetemedi. Bacakları kısacık, kafası basık olmuş ve ağzı öne doğru uzamıştı. Kaplan, pençesiyle eline vurdu. Düştü yere hayvan heykeli. Bir timsaha benzemişti daha çok. Bu kez bir parça daha çamur aldı. Daha büyük bir hayvan heykeli yaptı. Yine benzememişti Kedicik'e. Kulak diye yaptıklarıyla boynuzlu bir hayvana benzemişti. Bu da düştü elinden. Böyle böyle bir sürü de hayvan heykeli olmuştu. Çok eğleniyorlardı. Galiba o beklemiş meyve suyu da biraz keyiflendirmişti onu.

Sonunda Obatala ve kaplan, heykellerin yanında biraz yorgunluktan, biraz da beklemiş meyve suyunun çarpmasıyla uyuyup kaldılar. Obatala'nın başı dönüyordu. Başını toprağa yasladı ve derin bir uykuya daldı. Kaplan zaten uyumak için bahane arardı. Uyandığında hava çoktan kararmıştı. Kafasını kaldırıp yıldızlara baktı.

Çamurdan heykeller karanlıkta güzel görünüyorlardı. “Şimdi sıra bunları canlandırmakta, ama nasıl yapabili-
rim bunu?” dedi kendi kendine. Kedisi mırıl mırıl çevre-
sinde geziyordu. Ona biraz su verdi, kafasını okşadı. Bir
yandan da düşünüyordu. Evet, ancak Yüce Olanan ya-
pabilirdi. Gökyüzüne doğru bağırdı:

-Olanan... Yüce Olanan!

Bir Nefes Can

Öylesine güçlü bağırmişti ki sesi dalga dalga yayıldı. Va-
dının duvarlarına çarptı çoğalarak, dağların üstüne çıktı;

oradan bulutlara, sonra da gökyüzündeki evinde uymakta olan Olanan'a ulaştı. Sesi hemen tanıdı Olanan. "Obatala neden böylesine bağılıyor acaba?" diye düşündü. Yerinden doğruldu, seslendi aşağıya:

-Ne istiyorsun Obatala? Anlat bakalım...

Obatala hiç çekinmeden yardım istedi babasından:

-Yaptığım heykelleri canlandırmanı istiyorum. Bunu benim için yaparsın değil mi?

Olanan zaten uzun zamandır küçük oğlunun yaptıklarını görmek istiyordu. Çok özlemişti onu. Yanına alacağı birkaç günlük ihtiyaçları için bavulunu hazırladı. Ve hooop! Bir anda yıldızların arasından kaydı ve Obatala'nın yanına geldi. O zamanlar güçlü tanrıların bir yerden bir yere hızla gitmek için arabalara ya da bir uçağa ihtiyaçları yoktu. Bir yere gitmek istemeleri ve nereye gideceklerine karar vermeleri yeterliydi. En uzun yolculuklar bile göz açıp kapatıncaya kadar tamamlanırdı.

"Çok değişmiş buralar, gerçekten..." diye düşündü yolculuk sırasında Şef Tanrı Olanan. En çok da "suyun içinde ıslanmamak" fikri hoşuna gitmişti. Dağları, akan suları, ormanları gördü. Mutluluktan yüzünde gülücükler açtı.

Oğlunu bir kez daha kutladı. Sohbet ettiler. Neler yaptığını anlattı Obatala; neler yaşadıklarını, Dünya'yı değiştirmek için nasıl çalıştığını anlattı... Sonra Olanan'a Dünya'yı dolaştırdı. İlk geldiği dağın karlı tepesine çıktılar, yarlara tırmanarak. Orada vadinin derinliklerinde coşup gürleyen suyu seyrettiler. Suyun kenarındaki yeşil ağaçların nasıl çoğalıp ormana durduğunu gösterdi Obatala babasına. Uzaklardaki deniz kenarına götürürken, göz alabildiğine kumların uçuştığı çölden geçirdi onu. Deniz kenarına ulaştıklarında altın sarısı kumlara uzandılar, güneşin sıcaklığını iliklerinde hissettiler. Dal-

gaların müziğini dinlediler. Kara Kaplan da onlarla beraber gezdi.

Sonra tekrar Obatala'nın kulübesine döndüler. Olan oğlunun yaptığı heykelleri gördü; önce hayvanlara can vermek üzere bir kere üfledi. Hepsi alelacele kaçıştılar, kimileri kanatlanıp uçtu dağa doğru, kimisi akan nehre karıştı. Ayakları olanların hepsi de ormana kaçıştı.

Sonra sıra insanlara geldi. Onlara da üfledi birer birer. Onlar kaçışmadılar. Bir kez daha üfledi ve bir şeyler mırıldandı kulaklarına: canla birlikte “akıl” da aldı insanlar. Sonunda işini bitirdi. Her taraf, gecenin karanlığında, çı-

rılçıplak gezen insanlarla dolmuştu. Kimse nereden geldiğini, nasıl konuştuğunu bilmiyordu. Karanlıkta yaratılmışlardı ama bir kaç saat sonra Güneş doğacaktı. Büyük Tanrı Olaran, göklerden çağrıldığını duydu ve geldiği hızla gökyüzüne çıkıp yıldızların arasında kayboluverdi. Obatala ve Kedicik kulübelerine girdiler ve uykuya daldılar.

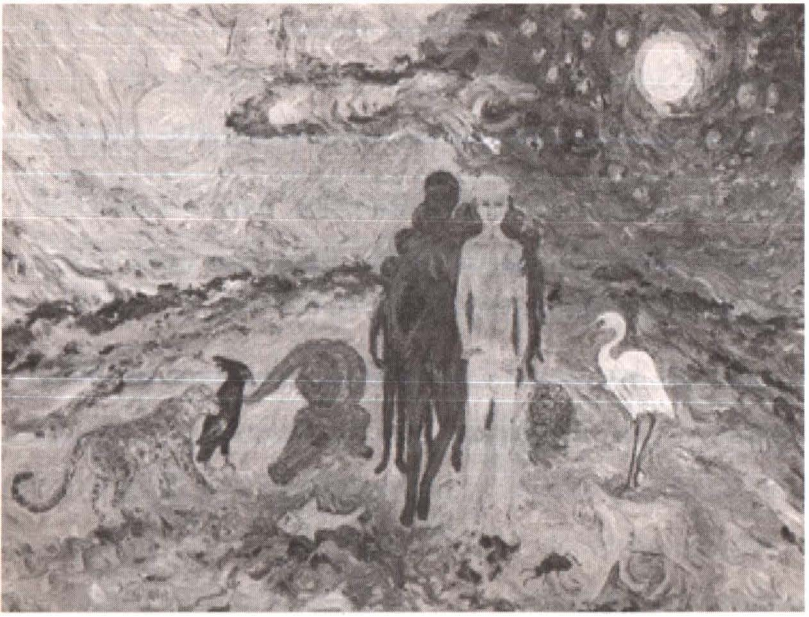
İnsanlar ve Hayvanlar Çoğalıyor

Sabah oldu. Önce Kara Kaplan uyandı. Bahçeye çıktı. Çıkmasıyla içeri kaçması bir oldu. Yüzünü yalayarak

uyandırdı Obatala'yı. Obatala etrafına bakındı. Kediciğini okşadı, sevdi. Dışarıdan gelen sesleri duydu.

Bahçeye çıktı. Arkasından Kara Kaplan da geldi. Yattığı insanlar dışarıda toplanmışlar, nasıl yaşayacaklarına karar vermeye çalışıyorlardı. Yanlarına gitti. Çok sevinçliydi. Hepsiyle teker teker tanıştı. Onlara soğuktan korunmayı, barınmak için kulübeler yapmayı, birlikte çalışmayı ve yardımlaşmayı öğretti. Karınlarını doyurmak için hangi meyvelerin yenebileceğini, hangi köklerin tatlı olduğunu gösterdi. Sonra toprağı ekip biçmeyi, hayvanlardan yararlanmasını da anlattı birer birer. Birlikte süt sağdılar, bal bile toplamayı öğrendiler. Yaralandıklarında, hasta olduklarında, yaraların, hastalıklarının nasıl tedavi edileceğini gördüler birlikte.

Obatala artık yalnızlık çekmiyordu. İnsan dostlarıyla bir arada yaşamaktan memnundu. Obatala'nın bir sürü arkadaşı olmuştu. Çok, ama çok mutluydu "insan" arkadaşlarıyla. İnsanlar da çok mutluydu Obatala ile yaşamaktan.

Onlara daha öğretilcek çok şey vardı, çok şey eksikti daha. Ama Obatala, göklerdeki Tanrı arkadaşlarını da özlediğini anladı. Toparlandı ve dağın başına gitti. Altın zincir hâlâ ordaydı. Tırmandı gökyüzüne. İlk geldiği gibi karanlık görünmüyordu Dünya. Aydınlık ve sıcaktı. Uzaklaştıkça daha güzel göründüğünü gördü Dünya'nın.

Gökyüzündeki evine ulaştı. Beyaz Horoz, gün ortasında uzun uzun öterek karşıladı arkadaşını. Evinde eşyalarına tek tek baktı. Yatağına gidip uzandı. *"Yıldızlar da gökyüzünden bir başka güzel görünüyor,"* diye geçirdi içinden.

Obatala bir süre gökyüzündeki evinde yaşıadı. Ara sırada Dünya'ya geri dönüyor, sonra gökyüzünü özledikçe tekrar yukarıdaki evine çıkıyordu.

Obatala, gökyüzündeki bütün tanrı ve tanrıçalara Dünya'yı anlattı. Obatala'nın anlattıklarını dinleyen tanrılar Dünya'ya iniyor ve döndüklerinde eşyalarını toplayıp Dünya'ya taşınmaya karar veriyorlardı. Tanrılar arasında taşınma hazırlıklarını gören Şef Tanrı Olanan, dünyaya gitmeye karar veren tanrılara seslendi.

-Unutmayın! Madem artık Dünya'da insanlar arasında yaşayacaksınız, onlara yardım edin. Hastalıklarıyla ilgilenin. Onları koruyun...

Dünya'ya giden bütün tanrılar, Olanan'a söz verdiler. Altın zinciri kullanıp Dünya'ya indiler. Hepsi bannmak için güzel kulübeler yaptılar.

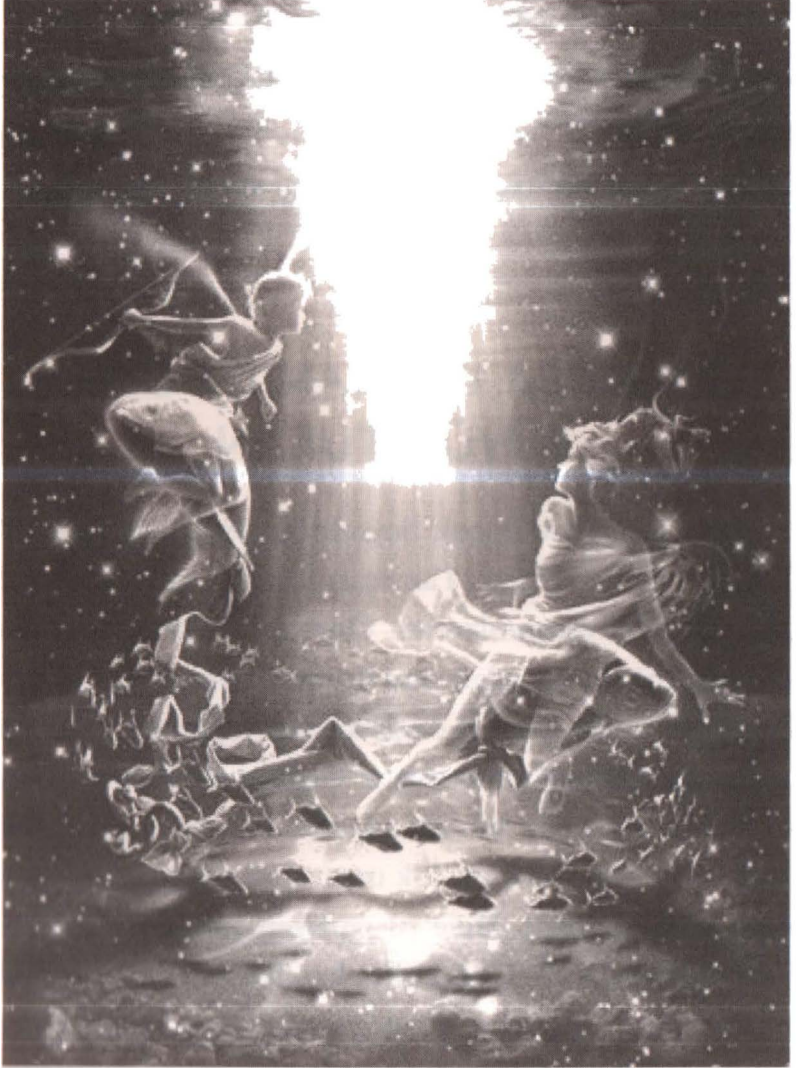
Çok güzel günler başladı. Obatala çok mutlanıyor, çok övünüyordu yarattığı Dünya'sı ile. Bu arada dünyada insanlar hızla çoğalmaya başladı. Önce köyler, kasabalar ve sonra da büyük şehirler kurdular. Yayıldılar yayıldılar...

ALTINCI BÖLÜM

TANRIÇA OLAKAN'IN ÖCÜ: BÜYÜK TUFAN

Ama Obatala çok önemli bir şeyi ihmal etmişti. Ablası Deniz Tanrıçası Olakan çok rahatsızdı yeni oluşumlardan. Önceleri hükmettiği engin sularda, toprak parçaları onu durdurur olmuştu. Obatala Dünya üzerinde istediği değişiklikleri yaparken, Denizler Tanrıçası Olakan'ı unutmuştu. Olakan çok kızgındı. Nasıl olurdu da ondan izin almadan bu kadar çok şey yaparlardı? Her şeyi çok ama çok uzun süre sessizce izlemişti. Ama artık yetmişti. Hele şu yürüyen yaratıklar nasıl da hızlı çoğalmışlardı! Çoğaldıkça kendisini daha çok rahatsız etmişlerdi. O parlak yüzgeçleriyle yüzen “balıklar” ve

su altında yürüyen “böcekler” neyse de, o iki bacaklı yaratıklar yok mu! Balık avlamak için ellerindeki ağaçtan sopalarla koynuna girmeye bile cüret etmişlerdi! Artık intikam zamanı gelmişti...

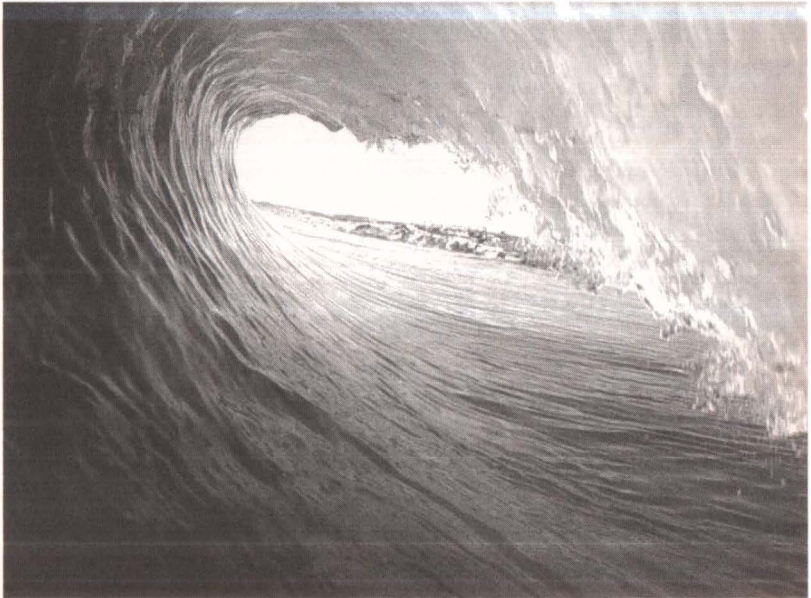
Obatala yine gökyüzündeki evinde, yıldızların arasından Dünya'nın güneşle dansını seyrederken, Olakan intikam hazırlıklarını hızlandırdı.

Ve Tufan

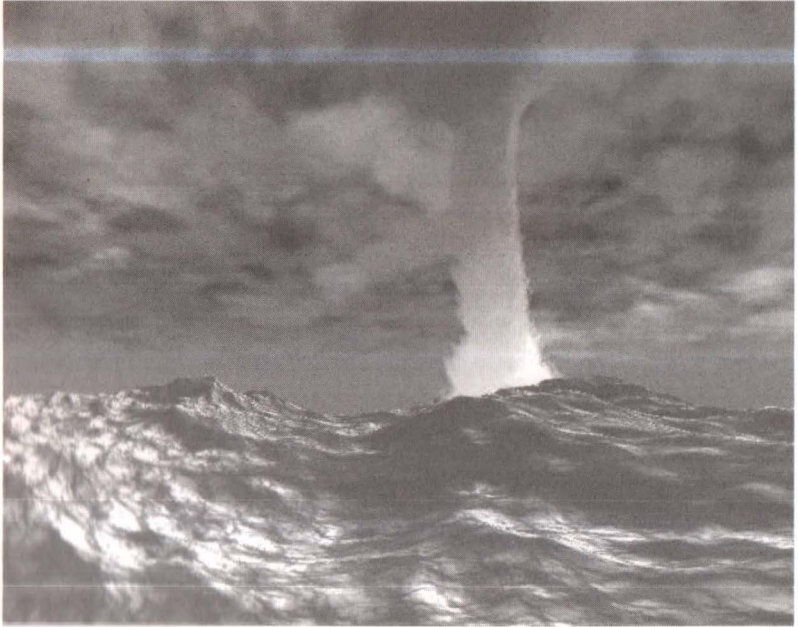
Koca denizi çalkalamaya başladı Olakan. Çalkaladı, çalkaladı... Kabaran dalgalar arşa kadar uzandı. Öyle güçlendiler ki önlerinde durmak imkansızdı.

Sonra onları saldı, serbest bıraktı ve arkalarından bağırdı:

-Haydi gidin, Obatala'nın yaptığı ne varsa yok etmeden de dinmeyin!

Dalgalar, yuvarlana yuvarlana kıyıya doğru hareket etmeye başladılar. Kocaman bir kasırga dalgalara eşlik ediyordu. Hava kararmıştı. Dev dalgalar yanlarında yağmur ve dev bir kasırgayla birlikte kıylara çarptılar. Karşılarına çıkan her şeyi yutmaya hazırdılar. Kocaman kayalar bu güçlü kuvvetli rüzgarların ve dalgaların önünde duramadı, havalarda uçuştı. İnsanların yaptığı her şey sulara kapıldı, sürüklendi. Ağaçlar köklerinden söküldü. Tarlalar, ekinler, ormanlar yok olmuştu. Hiç kimse ne olup bittiğini anlamamıştı, bir anda her şey yer ile yeksan oldu.

İnsanların ve hayvanların çoğu hayatlarını kaybetti. Kalanlar yüksek dağlara kaçtı. Büyükler çaresizlik içinde bekliyor, çocuklar korkudan ağlıyorlardı.

Aşağıdaki Tanrılar bile çaresiz kaldı. Suyun gücünü engelleyemediler. Hep birlikte Obatala'dan yardım istediler, yakardılar.

-Obatala, Obatala... Yardım et, kurtar Dünya'yı!

Fakat dalgaların sesi o kadar fazlaydı ki Obatala onları duymadı. Neden sonra aşağıya baktı. Dünyanın üstüne kara bulutlar çökmüştü. Hemen kayanın başına gitti. Zincire tutundu ve aşağı inmeye başladı. İlk inişinde ol-

duğu gibi ortalık zifiri karanlıktı. İnmeye devam ederken, aşağıdan yukarıya doğru kaçışan tanrıların sesini duydu. Aşağı bağırdı:

-Ne oluyor orda?

-Bize yol ağ; aşağısı karman çorman, darma duman, yukarı çıkmamıza izin ver!

diye bağrıştı, aşağıdan gelen tanrılar büyük bir korkuyla. Onlarla birlikte yukan çıktı Obatala. Sordu onlara:

-Nedir, neler oluyor aşağıda?

Tanrılar, olanları Obatala'ya anlattı. İnsanların ve hayvanların çoğunun öldüğünü, kalanların sular ve dalgalar nedeniyle “Yüce Dağa” sığındığını, her yerin ıslak ve karanlık olduğunu, havanın çok soğuk olduğunu anlattılar. Olakan'ın öfkesini tanrıların bile durduramadığını, canlıların çok dayanacak zamanlarının olmadığını öğrendi Obatala.

YEDİNCİ BÖLÜM

TUFANDAN SONRA

Orunmila Yaraları Sarıyor

O batała, olanları duydukça ağladı. O kadar üzüldü ki gözlerindeki yaşlar uzun süre didnedi. Günlerce, aylarca, yıllarca uğraşıp yaptığı onca güzel şey, yine sular altında kalmıştı. “*Bir şeyler yapmalıyım,*” diye düşündü. Ne yapılabileceğini öğrenmek için büyük ablası Orunmila’ya doğru yola koyuldu. Orunmila, hem çok akıllı ve hem de yüce gönüllüydü. O, Obatala’ya bir akıl verebilirdi.

Orunmila'nın her zamanki gibi olanlardan zaten haberi vardı. Orunmila kardeşinin başını okşayarak, her şeyden haberi olduğunu söyledi ve,

-Önce ben gideceğim aşağıya, senin için çok tehlikeli olabilir. Hem ben, kız kardeşim Olakan'ı iyi tanırım. Şimdi çok öfkeli. Ben onunla konuşurum,

dedi. Yanına büyü kitaplarını da aldı ve yola çıktı. Hemen Yıldınrımları ve Şimşekleri çağırdı. Ateşten Zincirlerle tutunarak hızla aşağı kaydı. Bir kaya parçasının üstünde etrafına bakındı. Hâlâ kasırgalar dolaşıyor, kovalarla yukardan aşağı sular dökülür gibi yağmur yağıyordu. *"Belli belli, çok öfkeli küçük kız kardeşim..."* diye aklından geçirdi. Kendini dalgalardan korumak için sımsıkı tutundu kayaya.

Önce Olakan'a seslenmeye çalıştı. Onu yatıştırmak için güzel sözler söyledi rüzgara. Öfkeli dalgalara karşı tatlı diller döktü. Dindiremedi öfkesini. Görmedi Olakan'ın gözü çok sevdiği ablası Orunmila'yı. Demek, öfkeden gözü dönmüştü.

Hemen sırtındaki torbayı açtı. Eski bir kitap çıkarttı. Kitabın içi acayip işaretlerle ve kimsenin okuyamayacağı

yazılarla doluydu. Upuzun saçları rüzgârla havalanırken,
elindeki kitabı yüksek sesle okumaya başladı:

-Abpah goms asz akric giski daz, samkfedî...

Önce rüzgârın hızı azaldı, yağmur dindi. Sonra dalgalar ufaldı ve yavaş yavaş geldikleri gibi çekilmeye başladılar. Sonunda ne rüzgâr, ne yağmur, ne de dalga kaldı.

Orunmila'nın büyüğü işe yaramıştı: Olakan'ın öfkesi dinmişti. Tepelerdeki insanlar sevinç içerisinde bağırıyorlardı. Deniz Tanrıçası, ablasını görmüş ve karşı koymaya cesaret edememişti. Zaten yapacağını da yapmış, intikamını almıştı. İnsanların yaşadıkları yerler balçıkla kaplanmış, insan ve hayvanları yutan bataklıklara dönmüştü. Ormanların büyük kısmında ağaçlar köklerinden sökülmüş, çürümüştü. Her yerden sular akıyordu. Her yer çamurdu. Her şey yıkılmış, sele kapılmış, yok olmuştu...

İnsanlar ve hayvanlar, sular çekilince, tepelerden aşağıya doğru indiler. Eski yaşadıkları yerleri buldular, tanıyamadılar... Üzgün üzgün dolaştılar. Çamurların içine bata çıka yürüdüler. Çocuklar oyuncaklarını, çiftçiler sabanlarını, kadınlar çorba kaselerini aradılar. Tüm eşyaları ya kaybolmuş ya da çamurların altında kalmıştı. Şimdi her şeye yeniden başlamak gerekiyordu.

Bir adam, yıkılmış evinin altında, tek ayağı kalmış taburesini tutmuş, yaşlı gözlerle bakıyordu. Çocuklardan

biri ayakkabılarını eline almış, annesinin eteğine yapışmış, peşi sıra balçık çamurda yürümeye çalışıyordu.

Orunmila dayanamadı. İnsanların hali içler acısıydı. Ellerini tekrar havaya kaldırdı. Havaya başka bir şeyler fısıldadı ve bataklık yavaş yavaş kurumaya başladı.

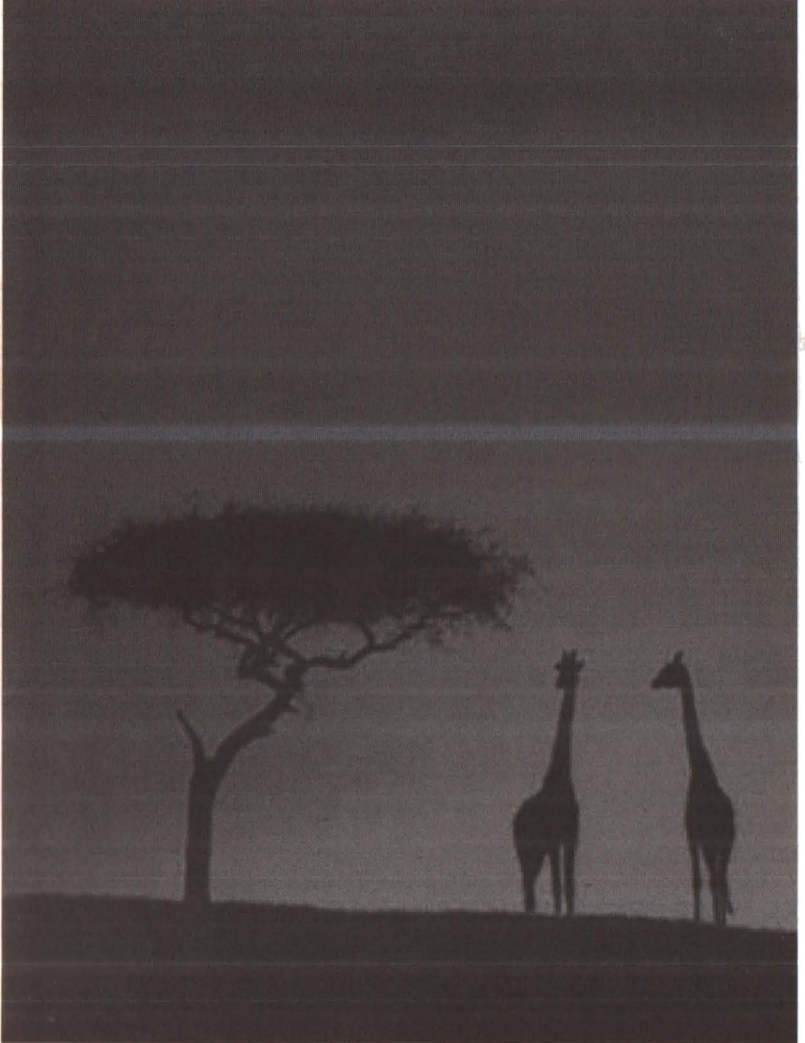
Obatala'nın Dönüşü

Orunmila'nın peşi sıra Obatala da geri geldi. Orunmila ile birlikte, selin hasarlarını tamir etmekte insanlara yardımcı oldular. Sonra Orunmila göklere, ait olduğu yere, geri döndü.

Obatala ve insanlar Büyük Tufan'dan sonra yeniden yardımlaşmışlar. Hep birlikte kulübelerinin direklerini çatmışlar. Evlerinin üstünü yapraklarla, dallarla örtmüşler. Bahçelerine mısır, patates ve hatta çiçekler ekmişler. Kulübeleri çoğaltmışlar, köyler kurmuşlar. Topraktan daha çok ürün almak için önce taştan, sonra türlü metalleri işleyip metalden alet yapmasını öğrenmişler.

Hayvanlarla dost olmuşlar, onları eğitmişler, onları da yaşamlarının içine almışlar. İnekleri ve keçileri beslemişler, onları sağmışlar.

Obatala onlara, hep birlikte yaptıkları hasat sonrasında, yorgunluklarını atmaları için şölenler düzenlemiş. Onlara hastalıkları iyileştirmek için hangi köklerden hangi merhemleri yapmaları gerektiğini öğretmiş.

Hatta ateş yakmayı ve ateşin etrafında toplanıp ısınmayı öğretmiş. Onlara kötü ruhları kovmak ve cesaretlerini toplamaları için tamtam çalmasını, ateşin çevresinde birlikte dans etmesini de göstermiş.

Derler ki komşu Zulu köyündeki “*Unkulunkulu*”nun yarattığı insanlardan, “*Yaşlı Mazandaba*”dan öykü anlatıcılığını öğrenip, akşamları toplandıkları ateşin çevresinde öyküler anlatmayı bile öğretmiş köyün yaşlılarına. Böylece kendi yaşadıkları tecrübeleri, gezip gördüklerini, duyduklarını öyküleştirip anlatır olmuşlar her kabilenin yaşlıları. Dilden dile, kulaktan kulağa söylenir olmuş tüm söylenceler...

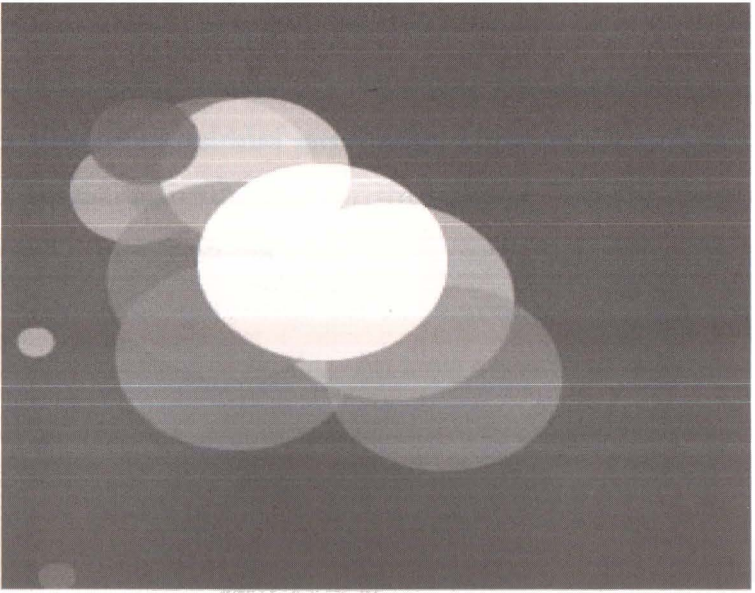
İKİNCİ KİTAP

BİRİNCİ BÖLÜM

BİR ZULU EFSANESİ: ÖYKÜNÜN YARATILIŞI

Okyanus Kenarındaki Köy

Sevgili okurum, bu söylence, söylencelerin nereden geldiği, nerede yaratıldığı üzerine. Bu söylence sayesinde, söylenceler ağızdan ağza anlatılır, kulaktan kulağa dinlenir olmuş. Bu söylence yine Orta Afrika'nın batı kıyılarında geçer. Ama geçtiği yer Yuruba Ülkesi değildir artık, "*Unkulunkulu*"nun yarattığı Zulu Ülkesidir.

Hikaye olup anlatılan söylenceler, bilirsiniz şöyle başlar: “*Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde...*”. Hani tıpkı masallarda olduğu gibi; yani çok ama çok uzun zamanlar önce, belki bin yıl önce, belki on binlerce yıl önce... Bir köy varmış, Obatala’nın kurduğu köyün yakınlarında. Belki biraz daha uzağında, okyanusun kıyılarındaki köyde, evlerin tavanları, deniz kenarından toplanan kamışlarla örtülürmüş; sonra kamışların üzerleri de hurma ağaçlarının büyük yapraklarıyla birbiri üstüne, kiremit gibi örtülürmüş.

Okyanusa kavuşan derenin beri yanındaymış köy. Derenin suyu bahar geldiğinde gürül gürül akarmış. Yazın

güneşin altında biraz daha yavaş akarmış derenin suyu. Denizin kenarı çok geniş ve göz alabildiğine uzun bir kumsalmış. Kumsalda altın sarısı kumlar pırıl pırıl parlarmış.

Sarı kumlar güneşin altında yalınayak oynayan çocukların ayaklarını yakarmış. Derenin öte yakasında birbirine yakın birçok ağacın, ağaçlara sarılmış sarmaşıklarla birlikte büyüdüğü; ağaçlar arasında yürümeye engel olan eğrelti otlarıyla, dikenlerin toprağı tamamıyla örttüğü bir orman varmış. Bazı günler orman, esrarengiz bir sisle örtülürmüş. Böyle günlerde biriken pus yüzünden birbirlerine çok yakın ağaçlar arasında, bir sonraki ağacı görmek bile çok zorlaşmış.

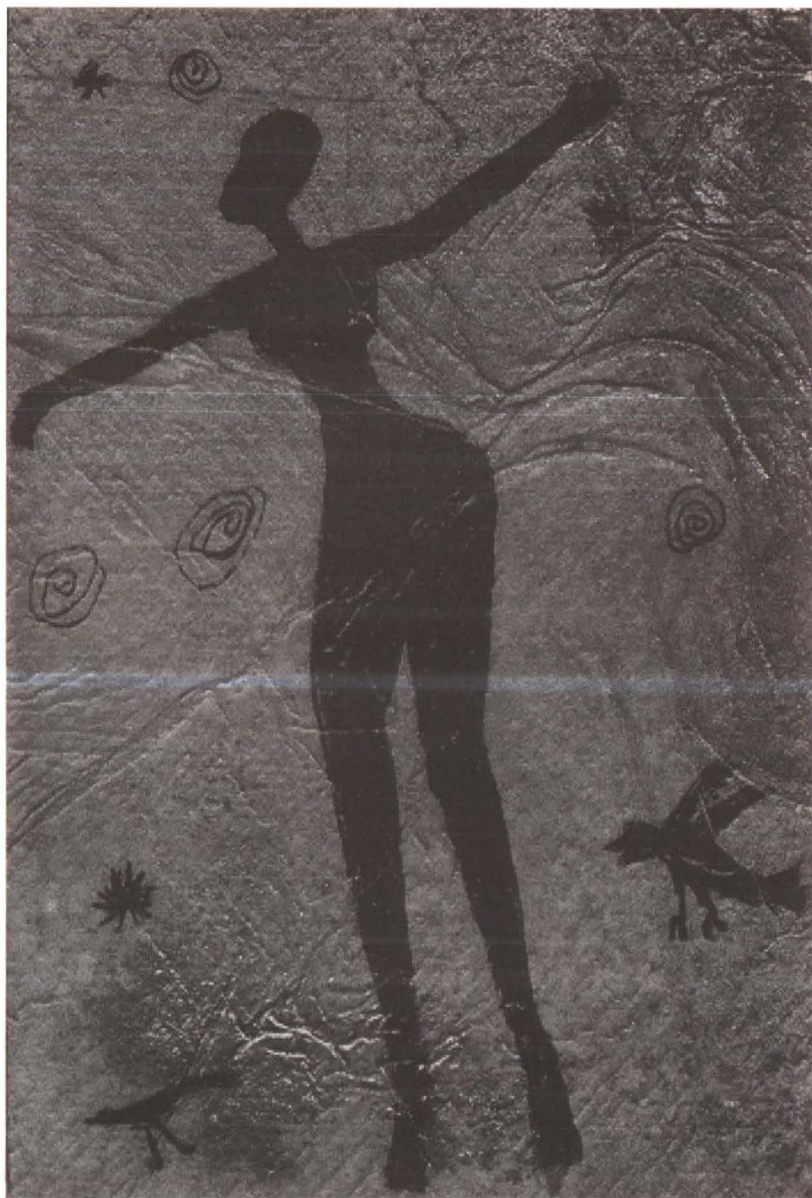
Mazandaba, kocası Zayzala ve çocukları denize en yakın kulübede yaşarmış. Şen şakrak, mutlu mesut geçermiş günleri. Çocuklar gündüzleri kumsala inerler, ayakları yana yana kumları karıştırırlarmış. Karıştırırlarmış, çünkü güneş görmüş toprak ayaklarını yakarmış, bu da çok hoşlarına gidermiş. En hoşlandıkları oyun ise, denizden topladıkları en düzgün taşları denizin üzerinde en uzun süre ve en uzağa kaydırmaca oyunuymuş. Bundan sıkıldıkları zaman, kızgın kumların üzerinde yan yan yürüyen komik yengeçleri korkuturlar, onların telaşla denize kaçışlarını izlerlermiş. Bir de denizin üstünde süzülürken, kurbanını görüp hızla denize dalan, ağzında bir balık ya da böcekten çıkan büyük kanatlı kuşları seyretmeyi çok severlermiş.

Kocası Zayzala avlanmaya gittiğinde Mazandaba, deniz kenarından topladıktan sonra güneşte kurutup, tekrar suyla ıslatarak yumuşattığı kamışlarla irili ufaklı sepetler örermiş. Bazen de kocasının avladığı hayvanların derilerini önce deniz suyuyla ıslatıp güneşte kurutur, sonra dere kenarında temizleyip işledikten sonra onlardan çok yumuşak ama sağlam giysiler ve ayakkabılar yaparmış.

Derenin karşı tarafındaki ormanı sisler, puslar bastığında Zayzala avlanmaya gitmez, derenin tabanından topladığı killi çamurlardan yuvarlak tepsiler, çukur güveçler ve türlü çeşitli kap kacaklar yaparmış. Bazen de ormandan ve dere yatağından toplayıp bahçesine taşıdığı devrilmiş ağaç kütüklerine ve yumuşak taşlara keskin baltası ile şekiller verirmiş. Günlerce yonttuktan sonra o ağaç kütüğü, avına saldırmaya hazır, arka ayakları üzerinde yay gibi gerilmiş bir kaplan olurmuş ya da bir taşsa eğer, kanatlarını açarak göklerde uçan bir kuş olurmuş.

Karıkoca ikisi de bir sanatçı becerisine sahipmiş. Maharetli elleri ile yaptıkları bu deri giysileri ya da toprak çanak çömleği ve heykelleri, Mazandaba'nın topladığı köklerden yaptığı boyalarla rengarenk boyar, bahçeye kurumaya bırakırlarmış. Mazandaba'nın yaptığı bir ayakkabıyı gören "Ah, benim niye böyle ayakkabım yok!" diye hayıflanırmış, Zayzala'nın yaptığı ve boyadığı kaplanı görenler ise köydeki hayvanlara saldırmak üzere aç bir kaplan geldi zannedip dehşete düşerler, heykeli aslından ayıramazlarmış.

Onun bir heykel olduğunu anlayınca da Zayzala'ya büyük bir hayranlık duyarlarmış.

İKİNCİ BÖLÜM

ATEŞ YANINCA

Akşam olup güneş denizin karşı tarafında kaybolmak üzereyken, çocuklar doyamadıkları oyunlarını bırakacakları için boyunlarını büker, bahçelerine girerlermiş. Baba avdan döner, anne yaptığı işlere ara verirmiş. Karanlık bastırmadan bahçede büyük bir ateş yakarlar, hepsi ateşin başında toplanırlarmış. Güneş kaybolunca, sanki neşeleri de güneşle birlikte gidermiş. Hiç ses çıkarmadan, uyku vakitleri gelene kadar yanan ateşi seyrederlermiş. Sadece yanan ateşin çıtırtıları duyulurmuş.

Yine böyle ateşin etrafında uykularını bekledikleri bir akşam, Mazandaba'nın en küçük kızı, Funazindaba ağ-

lamaya başlamış. Mazandaba hemen sarılmış kızına, kucağına almış. Sormuş.

-Nen var, kızım neden ağlıyorsun?

-Ben öyküler dinlemek istiyorum. Böyle karanlıkta ve sessizlikte kalmak istemiyorum, diye yanıt vermiş küçük kız. Diğer çocuklar da başlarını sallamışlar, onay vermişler Funazindaba'nın sözlerine. Mazandaba düşünmüş, anlatacak bir tane bile hikaye bilmiyormuş. Zayzala'ya bakmış, Zayzala da başını öne eğmiş. O da hiç hikaye bilmiyormuş. Düşünmüş taşınmış, anlatacak bir hikaye olsun bulamamış. Komşularına gitmiş, sormuş:

-Anlatacak, bir hikayen var mı, komşum?

-Ne hikayesi?

Komşuları da o güne kadar hiç hikaye dinlememiş, hiç hikaye anlatmamış ki, ne bilsinler? Hemen başları her sıkıştıklarında akıl sormaya gittikleri, köyün en yaşlısı Bilge Kişi'nin kapısını çalmışlar.

Bilge Kişi, “Hikaye mi?” demiş. Düşünmüş, taşınmış, bilememiş. Bir hikaye getirir diye rüzgarları dinlemiş, duyamamış. Ateşleri izlemiş, bulamamış. Bütün sihirli gücünü kullanmış, aya bakmış, ellerini açmış, yalvarmış. Hiçbir hikaye çıkagelmemiş.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

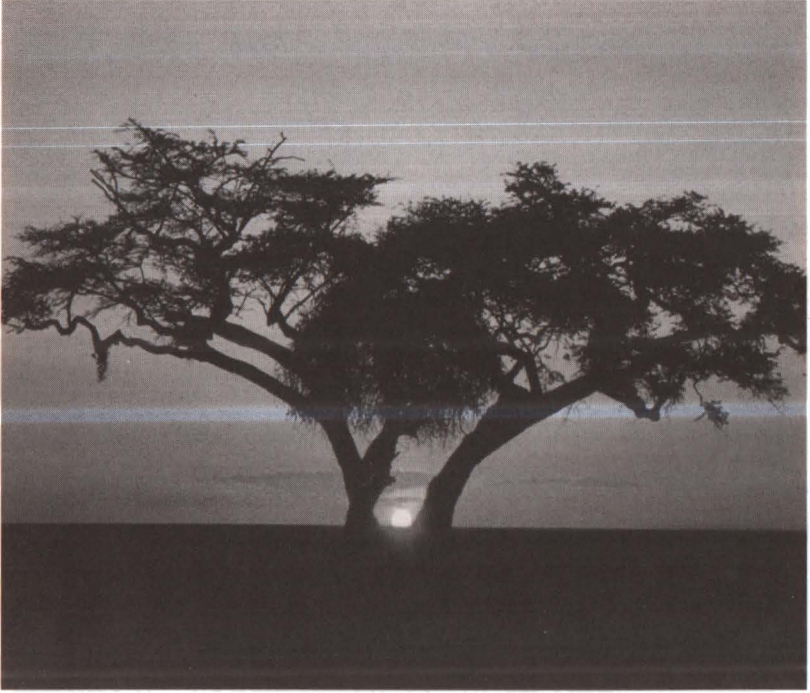
HIKÂYE PEŞİNDE YOLCULUK

E lleri boş dönmüş evine Mazandaba, anlatacak bir tek hikayesi yokmuş küçük kızına. Ertesi gün güneşin ilk ışıklarıyla kalkmış. Çıkınıni hazırlamış. Kocası Zayzala kalktığında, ona süpürgenin yerini göstermiş, ocakta yemeğin nasıl pişirileceğini, giysilerin nasıl yıkanacağını bir bir anlatmış.

-Ben anlatılacak hikayeler aramaya gidiyorum. Sen evi temiz tut, çocuklarımıza yemek pişir. Olur mu?

-Selametle git, sağlıklı dön, güzeller güzeli karım. Gözün arkada kalmasın. Sen bizleri merak etme. Tez git, tez gel.

Mazandaba önce uykudan uyandırmaya kıyamadığı çocuklarını koklamış, usulcacık öpmüş her birini. Sonra akınını almış. Kocasıyla bahçe kapısında tekrar veda-
laşmışlar, koklaşmışlar, öpüşmüşler. Öykü aramak için yola çıkmış Mazandaba.

Kadın, yolda gördüğü herkese kendisiyle paylaşacak bir hikayesi olup olmadığını sormaya karar vermiş. Dere kenarından köyün azıcık ilerisine vardığında, su içen “Nogaşa”yı görmüş. Nogaşa dünyanın en dalavereci

uzun kulaklı beygiriymiş. Hemen beygirin yanına gitmiş, sormuş:

-Benimle paylaşacağın, anlatacak bir hikayen var mıdır?

-İiiii hiii! Hikaye mi? Ooo, bir sürü,
diyerek koca bir çığlık atmış, yaşlı beygir.

-Hangi birinden başlayayım? Yüzlerce, binlerce... Belki milyonlarca...

Yüzünü incelemiş kadının. Kadın,

-Ne olur, bir tanesini anlat, lütfen, lütfen... Nasıl mutlu olurum bir bilsen!
diye yalvarmış ata.

-Hıııııı, ama hikaye anlatacak zaman mı şimdi? Hele güpegündüz, yapacak bir sürü iş varken,
diyerek uzaklaşmaya başlamış, bir tane bile anlatacak hikayesi olmayan beygir. Mazandaba, “Gitme, dur ne olur...” diye yalvaracak olmuş, ama çoktan gözden kaybolmuş dümenci beygir.

Üzgün üzgün yoluna devam etmeye başlamış Mazandaba. Yukarıda, bir ağacın üstünde daldan dala at-

layarak, sırtında bebeklerini taşıyan küçük babun maymununu görmüş.

-Ah Fanya, merhaba nasılsın! Senin de çocukların var. Anlasan anlasan sen anlarsın benim halimden... Çocuklarıma anlatacak hikayelerin peşindeyim. Sen bana bir hikaye anlatabilir misin?

-Ha hah ha! Görmüyor musun, ne çok işim var! Çocuklarıma yiyecek bulmaya çalışıyorum. Zamanımı hikaye anlatmanın? Ben çok insan gördüm, ama senin gibi çocuklarına hikaye aramak gibi “boş işler” peşinde dolaşanını görmedim.

Maymun Fanya Mazandaba’yı ardında bırakmış. Kadınının şaşkın ve üzgün bakışları altında daldan dala tırmanmaya devam etmiş. Mazandaba da kendi yoluna devam etmiş. Nehrin yukansına doğru dik yokuşlar çıkmış. Yorulmuş, büyük yapraklı bir incir ağacının altına oturmuş. Sırtını ağaca yaslamış. Tam başını kaldırmış ki ne görsün, ağacın dallarından birine tünemiş, gözleri kapalı, yaşlı bir baykuş...

-Hey yaşlı Kava, sen yardım eder misin bana? Ben çocuklarıma anlatacak hikayeler arıyorum. Var mıdır anlatacak hikayelerin bana?

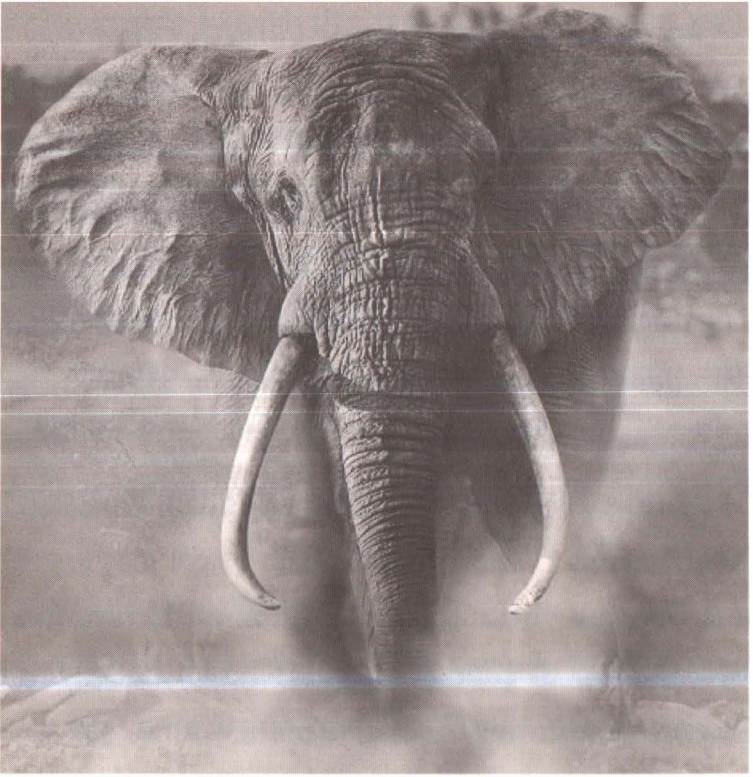
-Kim bu kulağımın dibinde gürültü eden? Hiç mi saygı kalmadı? Bir hikaye için, bu kadar kabalık olur mu?

deyip sık ve büyük yapraklı ağacın en üst dallarına çıkmış, gözden kaybolmuş yaşlı baykuş. Mazandaba, iki gözü iki çeşme, bulamadığı hikayelere mi, yoksa uğradığı hakaretlere mi yansın bilemeden, ağacın altından kalkmış, yoluna devam etmiş.

Az gitmiş, uz gitmiş. Derelerin yanından, tepelerin üstünden geçmiş. Tepelerin ardındaki ovaya ulaşmış. Karşısına buruşuk yırtık kulaklı, hortumunu havaya kaldırmış, koşan bir fil çıkmış. Düzlukte koşan fili büyük bir nezaketle durdurmuş. Acelesi olan fil, kadının çok üzgün ve yardıma ihtiyacı olduğunu görmüş, durmuş.

-Canım Dılovu, ciğerim Dılovu, benim anlatacak bir hikayeye ihtiyacım var. Sen bana kimin yardımcı olacağını bilir, söyler misin?

-Değerli Kadın, ben hikaye anlatmasını da bilmem, hikaye de bilmem. Ama çok yükseklerden uçan bir kartal tanırım. O uçan kuşların kralıdır, her yeri görmüştür, her şeyi bilir. Bir de ona sor,

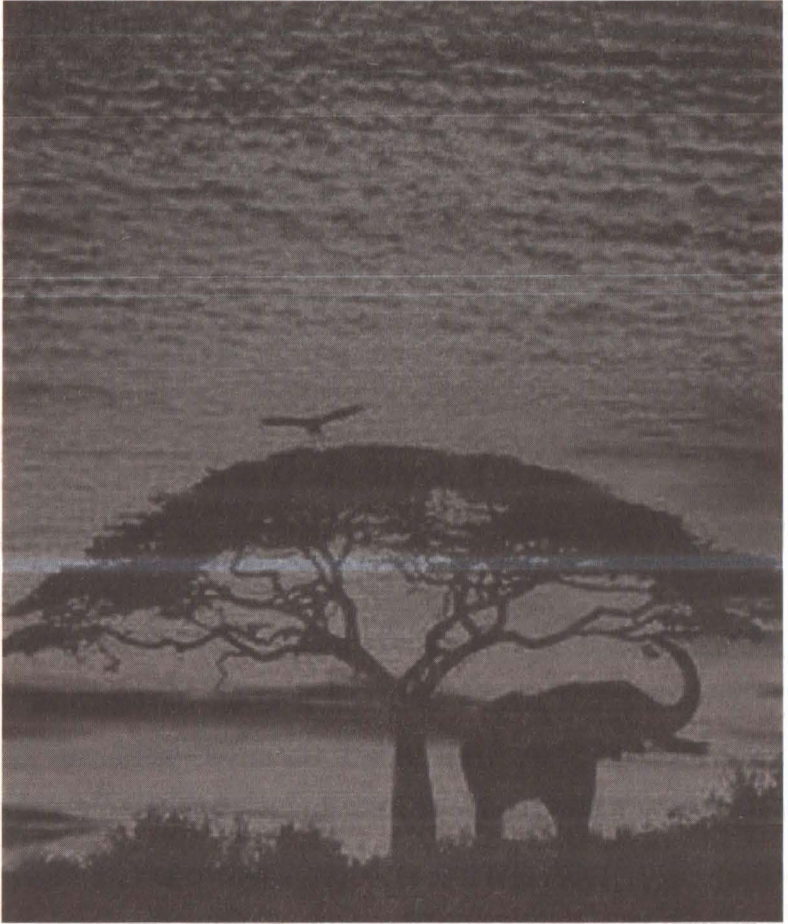
demiş koca fil. Sonra acelesi olduğunu hatırlayıp, yerleri sarsarak koşmasına devam etmiş. Mazandaba, bir süre arkasından bakmış onun. İyi şanslar dilemiş koşan filin ardından, kızına anlatacak hikayeler arayan kadın...

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KIVAZİ, İYİ KALPLİ KARTAL

Böylece Mazandaba, *Kıvazi*'yi aramaya başlamış. Sağına bakmış yok, soluna bakmış yok. Yukarıya bakmış yine yok. Yürümüş de yürümüş. Denize doğru, ovanın ortasından akan, şimdiye kadar hiç görmediği büyüklükte bir suyun kenarına gelmiş. Su çok hızlı akıyormuş. Yatağı çok derin, bulanık suları çok bolmuş. Bazı yerlerde yatağını aşp, kendinden uzaklaşan yeni kollar yaratıyormuş. Çağıl çağıl, sesli sesli akan suyun kıyısında parlak balıklar görmüş. Sormak için balıkların yanına yaklaşırken, havadan dev bir karal-

tının hızla suya daldığını görmesin mi? Telaşla, nefes nefese bağurmaya başlamış:

-Kivazi, Kivazi... Seni gökte ararken suda buldum. Sen uçan kuşların yüce gönüllü kralısın. Eğer sen biliyorsan, söyle bana... Söyle bana kim bilir...

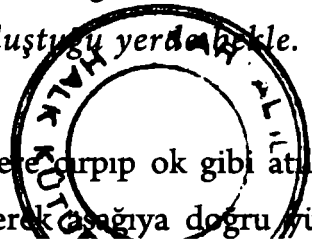
-Yavaş ol, nefes al. Nedir bu heyecanın, telaşının nedeni. Tam avlamak üzereyken avımı, tam yemek üzereyken akşam yemeğimi, beni engellemenin nedeni nedir?

-Soracaktım sana, kim bilir hikaye anlatmasını? Koca Dilovu, senin dünyanın en bilge kuşu olduğunu, ancak senin yardım edebileceğini; çünkü bütün dünyayı uçarak gezdiğini, çok görgülü ve bilge olduğunu söyledi...

Kartal, konuşmak için ağzını açınca, ağzındaki balığı da düşürmüştü, biraz kızmış doğrusu. Ama karnı aç olmasına ve yemeğine gecikmesine rağmen, çok hoşlanmış kadının söylediklerinden. Gururla kanatlarını kabartmış. Hiçbir hikaye bilmemesine rağmen, yardım etmeye karar vermiş kadına. Biraz utanarak,

-Çok yer gezdim, evet. Ama hep havadan gördüm dünyayı. Maalesef ben de hiçbir hikâyeye bilmiyorum, Ama sana yardım edeceğini sandığım birini biliyorum. Beni nehrin denizle buluştuğu yerde bul. Sakın ayrılma oradan!

demiş ve dev kanatlarını iki kere kırpıp ok gibi atmış havaya. Kadın, suyu takip ederek aşağıya doğru yürü-

müş. Geceyi, su kenarında koca ağacın büyük dalında geçirmiş. Güneşle birlikte yola koyulmuş. Irmak denize doğru iyice genişlemiş. Yolu boyunca toplayıp getirdiği toprakların arasında çatal çatal olmuş. Göz alabildiğine çok ve gür kamışlar varmış.

Akşam olunca nehrin denizle buluştuğu yerde bir ağaç kovuğu bulmuş, çılancından bir parça patates çıkartıp yemiş. Susamış, su içmiş. Beklemiş Mazandaba. Ertesi sabah, döne döne üstünde alçalan kartalı görmüş, heyecanla karşılamış onu. Kartal, ırmağın ağzında, kalın bir kütüğün en kalın dalına konmuş.

-Gündüz uçtum, gece uçtum. Nihayet arkadaşım Afudu Ayvasolvanle'yi buldum. Bay Ayvasolvanle'yi tanırırsın değil mi, benim tanıdığım en yaşlı hayvandır kendisi. Hani şu büyük deniz kaplumbağası. O, seni dünyanın en güzel hikayelerinin anlatıldığı yere götürmeyi kabul etti.

-Gerçekten mi!

Sevinçten yerinde duramaz olmuş Mazandaba. Defalarca teşekkür etmiş kartala. Bu arada çamurlu suyun kenarında Bay Afudu Ayvasolvanle, kaldırmış başını, gırtlaktan gelen derin bir sesle, ağır ağır,

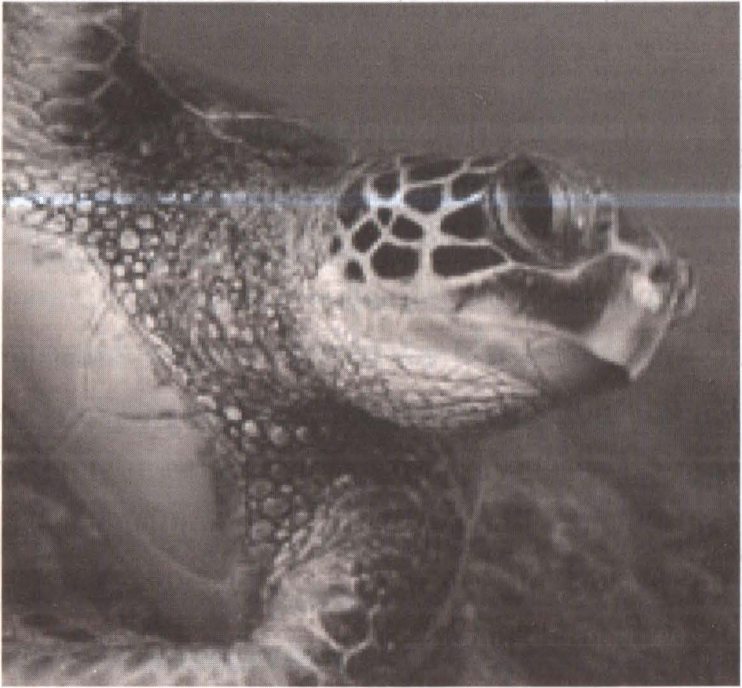

-Tırman ve tutun bakalım kabuğuma. Uzun bir yolculuk yapacağız seninle. Seni bugüne kadar görmediğin, denizaltının büyüğü yerlerine götüreceğim, demiş.

Kaplumbağa, kadının sırtına rahatça çıkabilmesi için kıyıya iyice yanaşmış. Mazandaba kaplumbağanın kabuğuna tutuna tutuna tırmanmış. Kafasını kaplumbağanın kafasına yanaştırmış.

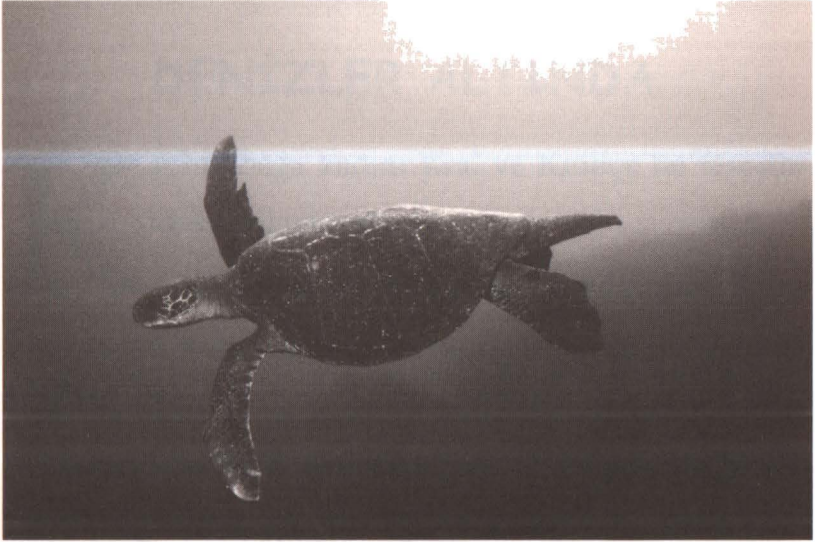
-Ben hazırım, Ayvasolvanle... Ne zaman istersen yola çıkabiliriz.

Kaplumbağa ikiletmemiş kadını. Koca ayakları ile iteklemiş suyu, sonra bir daha, bir daha... Yavaş yavaş dalmışlar suya. Irmağın denize kavuştuğu deltada su çok bulanıkmış haliyle. Tuzlu deniz suyunun kokusu dolmuş içine kadının. Bulanık sular, berrak sulara bırakmış yerini.

Açık maviden turkuaza, giderek lacivertleşen sulara inmişler. Güneşin ışıkları sanki dans ederek iniyormuş

denizin derinliklerine. Işıklar balıkların pullarında, birbirinden güzel renklerle parlıyormuş. Denizin dibinde yosun ormanları varmış. Yosun ormanları arasında büyük büyük denizyıldızları, mercanlar, bir sürü kabuklu kabuksuz deniz böcekleri görmüş Mazandaba. Kendi evlerinin yakınlarında gördüğü yengeçlerin on misli, belki yüz misli büyüklükte yengeçler görmüş. Onlar da çok komik görünüyorlarmış, yampiri yampiri giderlerken. Denizatları görmüş boy boy...

Kadın şaşkınlıkla bakıyormuş. “*Böyle bir şey görmedim hiç!*” diye geçiriyormuş aklından. Her gördüğü şaşırtıyormuş, Mazandaba’yı. Bakmalara kıyamamış denizaltı-

nın büyüğü güzelliklerine. Birazdan denizaltının Büyüğü
Dünyasının Kral ve Kraliçesi'nin yanına ulaşmışlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

DENİZLER ALTINDA

Kaplumbağa kadını Kral ve Kraliçe ile tanıştırmış. Kral sormuş.

-Evet, söyle bakalım Yeryüzünün Kuru Toprakları'ndan gelen Kara Kadın, ne istiyorsun bizden?

Mazandaba iki kere yutkunmuş. Alamıyormuş güzel-liklerden gözünü. Bir gördüğüne bir daha, bir daha bakı-yormuş. Utanarak sormuş:

-İhım şey... Anlatmak için çocuklarıma güzel hi-kayeler arıyorum. Bildiğiniz bir hikaye var mı?

Bu kez Kraliçe:

-Bizde hikayeden bol şey yok. Çok güzel hikayeler bilir ve anlatırız. Ama biz de bir şey istiyoruz senden, bizim için yapar mısın?

-Söyleyin, elimden ne gelirse yapmaya hazırım.

Bu sefer kral almış sözü:

-Biz yeryüzünü görmeye gidemiyoruz. Sen bize yeryüzünü gösterecek, anlatacak resimler yap, getir; biz de sana dünyanın en güzel hikayelerini anlatalım. Yapar mısın bunu?

Kraliçe de heyecanla aynı soruyu sormuş, çünkü çok merak ediyormuş yeryüzünü:

-Yapar mısın?

-Yaparım elbette. Neden olmasın. Kocamın yar-dımıyla çok da güzel yaparım... Hem sadece resim değil, kocamın yaptığı heykellerle bile anlatabilirim dünyayı size...

demiş Mazandaba. Kocasının yaptığı heykelleri, tepsile-ri, kap kacakları, bu kapların üzerine yaptıkları resimleri anlatmış. İzin istemiş yeni güzel resimler yapmak ve yaptıkları resimleri getirmek için.

Gene deniz kaplumbağasının sırtında geri dönmüş yeryüzüne. Kaplumbağa, evlerinin önündeki denizin açığında bırakmış kadını. Kadın davet etmiş Afudu Ayvasolvanle'yi evlerine. Kocası Zayzala ve çocuklarla tanıştırmış.

Her şeyi kocasına anlatmış. Hemen hazırlanmışlar. Kilden tepsiler yapmışlar, üzerine evlerinin, köylerinin, ormanın, resimlerini çizmişler. Kocası becerikli parmak-ları ile av hayvanlarının, ormandaki ağaçların, yaşlı bilge komşularının heykellerini yapmış. Kadın ve kocası kurutulan derilerin, büyük deniz kabuklarının üzerine, gez-

dikleri gördükleri yerleri, büyük ırmağı, uçan kuşları resimlemişler, kök boyalarla boyamışlar.

Onlar resimleri, heykelleri yapar ve renklendirirken, çocukların keyfine diyecek yokmuş. Kaplumbağa onları denizde dolaştırmış. Onlarla birlikte kumlarda koşmuş. Eğlenmişler hep birlikte.

Resimler ve heykeller tamamlanınca Kaplumbağa Ayvasolvanle ile Mazandaba tekrar yola çıkmışlar. Doğruca Kral ve Kraliçeye sunmuş Mazandaba yaptığı resimleri, kocasının yaptığı heykelleri, üzerinde resimler olan çanak çömleği... Hepsini hediye etmiş onlara. Kocasının

yaptığı, kendinin resimlediği, deniz kabuklarından kolye-
leri de hediye etmiş onlara. Çok sevinmiş Kral ve Krali-
çe. Kolyeyi de çok sevmişler. Hele işlediği yaptığı köy evi
resmine bayılmışlar...

Baktıkça heyecanlanmışlar, bakmalara kıyamamış-
lar...

ALTINCI BÖLÜM

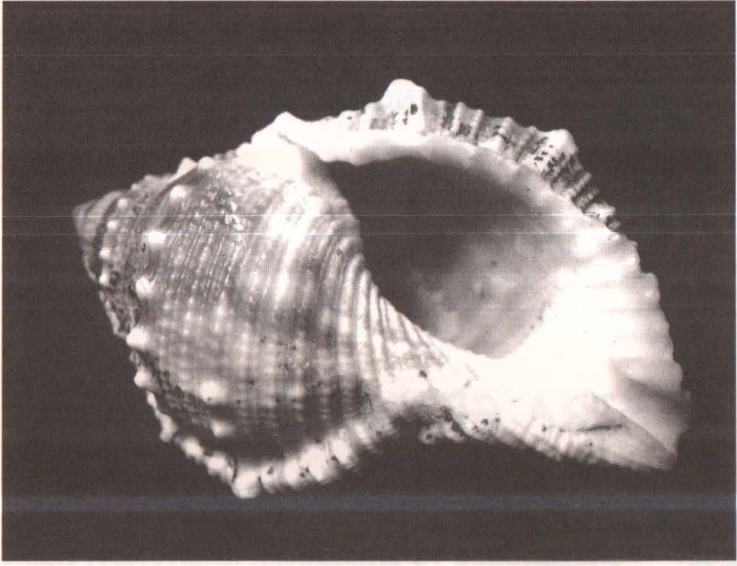
SIRA GELDİ HİKAYEYE

Kral ile Kraliçe armağanlarını aldıktan sonra sıra Mazandaba'ya anlatılacak hikayelere, masallara gelmiş. Kraliçe ellerini çırpınca kocaman, salyangoz biçimli bir deniz kabuğu getirmiş yardımcıları.

Kral ile Kraliçe, karşılarında Mazandaba, ortalarında ağzı açılmış deniz kabuğu, başlamışlar anlatmaya. Bir Kral anlatmış, Kraliçe almış sözü ardından. Kraliçe bitirmiş, Kral anlatmaya başlamış. Yaşlı Deniz Kaplumbağası bile hikaye anlatmış.

Aslında hiç de yabancı değilmiş anlatılanlar. Kraliçe, Mazandaba'nın oraya nasıl geldiğinin hikayesini anlat-

mış. Kral, gördüğü resimlerden köylerinin, derenin, ormanların hikayesini anlatmış. Kaplumbağa da çocuklarla oynadığı oyunların hikayesini anlatmış.

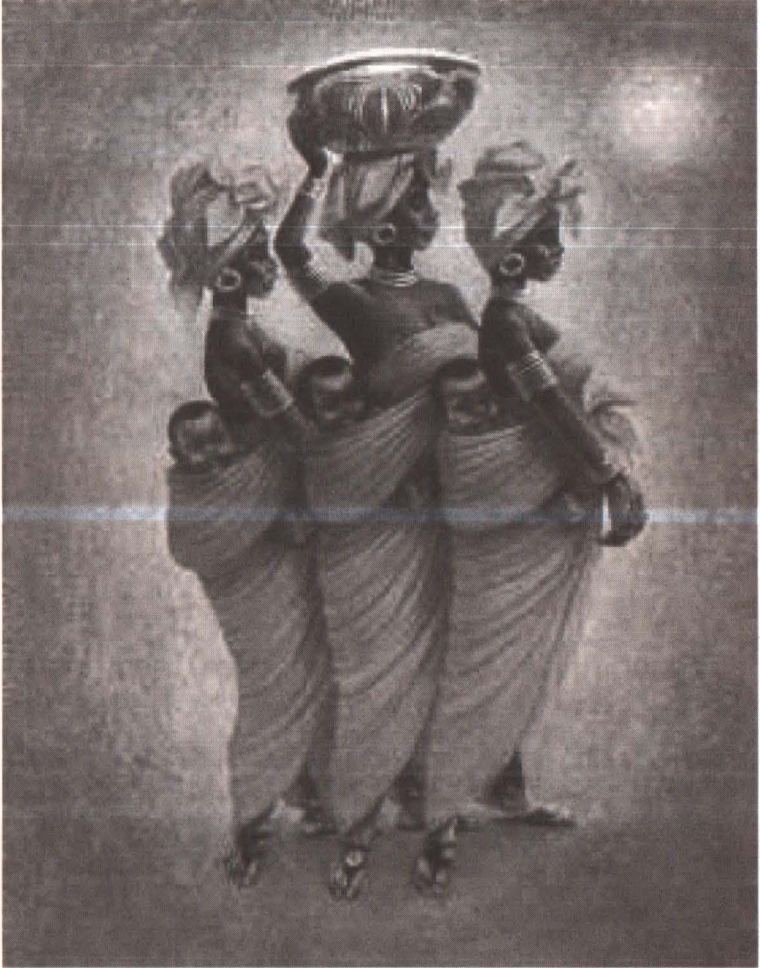

Sonra masanın ortasında duran kabuğu ona vermiş, Kraliçe:

-Bak bu deniz kabuğu da dinledi hikayelerimizi. Eğer hikayeye ihtiyacın olursa Kabuğu al ve kulağına daya. O sana bütün hikayeleri anlatacaktır.

Tüm anlatılanları bir kez daha dinlemiş. Anlamış nasıl anlatılır hikayeler. Nasıl hikayeleştirilir yaşananlar ve yaşanılmayıp merak edilenler.

Sımsıkı kucaklaşmışlar. Vedalaşmanın ardından yer-
yüzüne, köyüne, geride bıraktığı çocuklarına ve kocası-
na geri dönmüş Mazandaba.

Akşam denizin en yakınındaki evlerinin bahçesinde
çok büyük bir ateş yakmışlar. Köydeki herkes ateşin etra-

fına toplanmış. Birlikte yemek yemişler önce, Mazandaba'nın gelişini kutlamışlar.

En başta küçük kızları Funazindaba olmak üzere bütün köy halkı, *"Hadi bize bir hikaye anlat!"* demiş Mazandaba'ya. Mazandaba, cebinden deniz kabuğunu çıkarmış, kulağına dayamış. Başlamış anlatmaya...

-Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde... Yani bundan çok ama çok uzun zamanlar önce belki bin yıl, belki on binlerce yıl önce... bir köy varmış Obatala'nın kurduğu köyün yakınlarında. Belki biraz daha uzağında, okyanusun kıyılarında. Okyanusun kıyısındaki bu köyde...

ÜÇÜNCÜ KİTAP

BİRİNCE BÖLÜM

BUŞMANLARIN EFSANESİ: VERYÜZÜNE ÇIKIŞ

Herşey Yeraltında Başladı

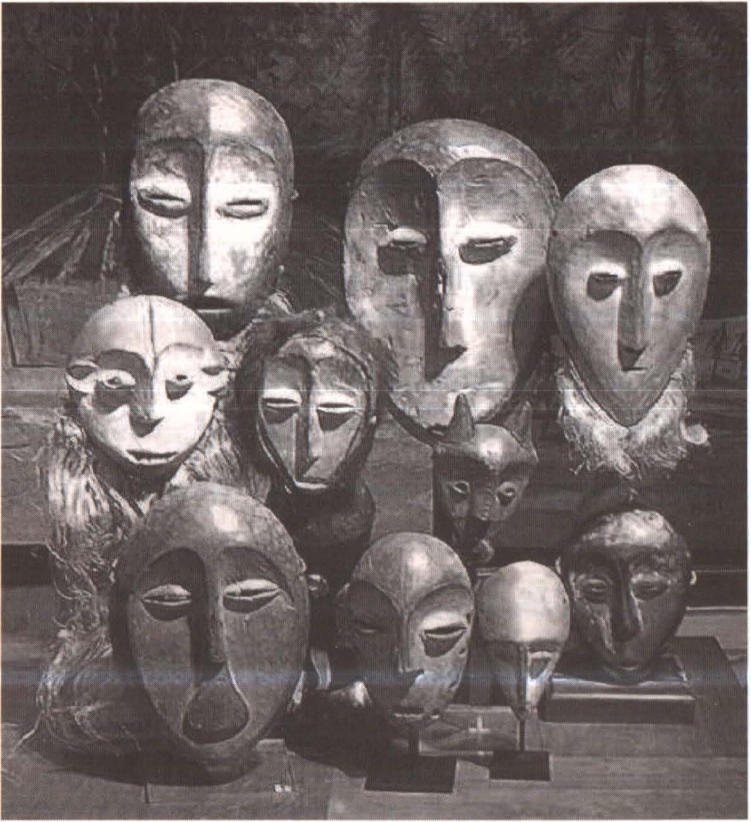
Bu birbirinden farklı, kara derili Afrikalı kabilelerin her birinin farklı efsaneleri var, değerli okur. Bu sefer anlatacağımız söylenceyi Afrika'nın ortalarında yaşayan **Buşmanlar**'dan dinledim. *Buşmanlar*, *Obatala*'nın yarattığı *Yurubalılar*ın kentleriyle *Unkulunkulu*'nun yarattığı *Zuluların* köylerinin arasında, bir başka köyde yaşayan kabilenin kara derili çocuklarıymış. Onların Efendisi barışçıl, yüce gönüllü **Köng'**miş.

Evet çocuklar, bu söylencemizde de yine çok, ama çok uzun zamanlar öncesine dönüyoruz. Hani *pirelerin berber, develerin de tellal* olduğu zamanlardan bile öncesine... Hiç düşündünüz mü çocuklar, neden masallar, söylenceler böyle başlar? Mesela pireler niçin berberdir?

Bana kalırsa daha berberlerin olmadığı, insanların berbere ihtiyaç duymadığı o çok eski zamanları anlatmak içindir. Düşünün saçlar sakallara karışmış, uzun zamandır yıkanılmamış... O saçların diplerinde pireler olmayacak da kim olacak? Gelelim söylencemize...

Dedik ya, pirelerin berber bile olmadığı zamanlardan bile önce başlar yaratılış efsaneleri... Buşmanlar'a göre, insanlar ve hayvanlar, dünya kurulalı beri varmış... Ama ilk zamanlar, dünyanın üstünde değil, yerin altında yaşarlarmış. Dünyada insanları ve hayvanları yaratan KÖNG adında bir efendi imiş. Efendi Köng, haktanır bir tanrı imiş. Bütün canlıların iyi yaşamasını canı gönülden istermiş. Onların iyiliği için uğraşır, didinirmiş.

Yerin altındaki tüm insanlar ve hayvanlar Efendi Köng'ün kendilerini çok sıkmayan, özgürlüklerini kısıtlamayan egemenliğini tanır, barış ve huzur içinde yaşar, birbirlerine kötülük etmezlermiş.

Hayvanlar dahil hiç kimse bir diğ erinin hakkına el uzatmazmış. Hiç kimse kendini bir diğ erinden daha üstün, daha ayrıcalıklı saymazmış. Çünkü herkes karşısındakini kendi gibi bilir, tanırmış. Birbirlerinden korkmazlar, birbirlerini sever ve sayarlarmış. Böylece tüm yeraltı dünyasında eşitlik, adalet, özgürlük, dayanışma ve barış egemen olmuş.

İKİNCİ BÖLÜM

EFENDİ KÖNG'ÜN PLANI

Yeraltında yaşayanlar, yeraltında yaşadıklarından olsa gerek, bırakın güneşi, bir parça ışığı bile bilmezlermiş. Bu karanlık çağlarda yeraltı dışında bir de yerüstünün olduğunu bilen Efendi Köng, güneşin altındaki dünyayı, yani yerüstünü çok merak edermiş. Hatta çok uzun zamandır, yerüstüne çıkmak için planlar bile yapmaktaymış.

Büyülü bir ağaç dikip onu büyütmeyi tasarlamış. Öyle bir ağaç olacaktı ki yarattığı ağaç, güçlü dallarıyla yeraltındaki ülkesinin bütün insanlarını, bütün hayvanlarını, bütün canlılarını taşıyabilecekmiş üstünde.

Neyse söylence bu ya, Köng, uğraşmış çabalamış ve bu ağacı yarattı, dikmiş yeraltına. Bu büyük ağaç kök salmış yeryüzüne doğru. Bilirsiniz, yeraltındaki ağaçlar yerüstüne doğru kök verirmiş. Efendi Köng, ağacın hemen önüne büyükçe

bir delik açmaya başlamış. Açtığı deliği, ağacın kökleri boyunca yeryüzüne doğru yükseltmiş de yükseltmiş...

Yeryüzüne Açılan Delik

Yeryüzüne açılan delik, yeteri kadar geniş ve yüksek olunca, toplamış tüm insanları ve hayvanları çevresine.

-Bakın,

demiş,

-Beni iyi dinleyin şimdi.

Boğazını temizlemiş, öksürmüştü, bir iki.

-Şurada ağacın hemen yanındaki kuyu gibi çukuru görüyor musunuz? İşte o kuyu, taa yeryüzüne kadar açılan bir kuyu Şimdi her birimiz, bu kuyudan

ıkacak ve yeryüzüne tırmanacak. Kuyu, ağacın kök-
leri boyunca yükseliyor. Eğer tırmanırken yükselecek
gibi olursanız dünyaya, hemen tutunun ağacın kök-
lerine. Çıkarken herkes birbirine yardımcı olsun. Bir
kaza yaşamayalım.

Böyle demiş ve yeryüzüne tırmanan çukurun başına gelmiş. İlk çukura tırmanan kadına elini uzatmış ve yardım etmiş. Sonra ikinciye, üçüncüye... Tüm insanlar yükselmiş çukurdan yeryüzüne doğru. Sonra hayvanlara sıra gelmiş. Önce kuşları kaldırmış çukura, sonra minik bir böceği kaldırmış. Onlar kolaylıkla tırmanmışlar çukurda. Şişko hipopotam ve en son koca fili göndermiş çukura. En zahmetli o tırmanmış çukura. Nihayet kimse kalmayınca, kendisi de atlamış ve tırmanmış yeryüzüne.

Köng'ün Uyarısı

Bakmış, tüm insanlar ve hayvanlar gözlerini kırpıştırıp duruyorlar, alışmaya çalışıyorlar güneşe ve temiz havaya. Hepsi büyük şaşkınlık içinde bekliyorlarmış. Yeryüzünde, ağacın köklerinin dibinde, tekrar toplamış insan ve hayvanları.

-Bakın,

demiş,

-Geldik yeryüzüne. Şimdi size uyarılarım olacak. Biliyorum sizler tüm uyarılarımı dikkate aldınız, uydunuz tüm emirlerime. Bunlara da uyacağınıza inanıyorum. Tıpkı Yeraltında olduğu gibi Yerüstünde de birbirimize anlayışla, dostça yaklaşacağız, birbirimizi sevip sayacağız. Yine birlikte, ayrımsız, kardeşçe ve huzur içinde yaşayacağız. Kavgaya etmeyeceğiz, haksızlık yapmayacağız. Ne olursa olsun, sakın ama sakın ateş yakıp da şeytanın tuzağına düşmeyin! Söz verin bana, tamam mı sevgili dostlarım?

Hep bir ağızdan “Tamam!” demiş insanlar ve hayvanlar. Konuşmasını bitiren Efendi Köng yavaşça inmiş tekrar Yeraltına.

Akşam olmuş. Güneş, yavaş yavaş ufka yaklaşmış. Sonra hızlanarak kaçmaya başlamış. Hafif bir esinti çıkmış, kaybolmuş güneş. Soğumuş dünya. İnsanlar ve hayvanlar şaşkınlığa düşmüşler önce. Sonra bir endişe, bir tasa gelip yerleşmiş insanların yüreklerine. Korkmuşlar. Ama insanlar daha çok korkmuş, çünkü hayvanlar, karanlıkta göremeseler de, hissedebilirlermiş birbirlerini. Karanlıkta daha çok yaklaşıp birbirlerine, korkularını azaltmayı becerebilmişler. Ama insanlar... Önce güneşi görmüşler, ısıtmış kalplerini güneş sıcakık ve rengarenk ışıklarıyla, umut dolmuş yürekleri. Sonra kayboluvermiş yine güneş. Kaybolmuş sanki umutları da.

Düşmanlıkların Kaynağı: Ateş

Hayvanlar birbirlerine daha sıkı sarılıp korkularını azaltmayı başarırlarken, kalpleri korkuyla dolmuş insanlar bir oraya bir buraya koşmaya başlamışlar telaşla. Ne yapacaklarını bilmez bir haldeymişler kısacası. Kalabalıktan biri bağırmış orta yere:

-Ateş yakalım ve oturalım etrafına.

Hiçbir insan karşı çıkmamış. “Yapmayın, etmeyin!” dememiş. Çalı çırpı toplamışlar aceleyle, kocaman bir ateş yakmışlar orta yerde. İnsanlar ateşi görüp ısınmışlar, oynak da olsa ışığından yararlanmışlar. Ama ya hayvanlar... Hayvanlar bu oynak ışıklardan çok korkmuşlar. Uçabilenler en uzak dağlara kaçmış kanatlarını çırparak. Koşabilenler en uzak ormanlara, en derin mağaralara; tırmanabilenler en yüksek ağaçların tepelerine kaçmışlar.

Köng’ün uyarısını dinlemeyip şeytanın ateşine düşen insanlar, dünyadaki huzuru bozmuşlar. Hayvanları kendilerine düşman yapmışlar. Düşmanlık bir kere başlama-ya görsün, hayvanları kendilerine düşman yapanlar, kendi aralarında bile yeni düşmanlıklar yaratmayı becermişler.

Korku, düşmanlığı çoğaltmış. Hayvanlar için reva gördükleri düşmanlık, kendi içlerinde de yayılmış. Düşmanlık, eşitlik ve adaleti kovmuş yeryüzünden. Savaşları ve yıkımları tatmış, yaşamış insanlar.

Bu söylenceye inanan barışsever Afrikalılara göre, dünyada tek canlı insanlar değildir. Hayvanlar, ağaçlar ve her çeşit bitkiden başka; esen rüzgar da, pınardan içtiğimiz su da, gökyüzünden yağan yağmur, yükseklerdeki dağlardan doğup akan ırmaklar da canlıdır. Ve en azından insanlar kadar huzurlu yaşamaya hakları vardır bu dünyada...

Nitekim bu barışsever Afrikalılara göre, tüm canlıların ruhları başka canlıların ruhları ile yer değiştirebilir. Bir leoparın ruhu bir kadına geçebilir ya da güçlü bir savaşçının ruhu aslında bir aslandan edinilmiş olabilir ya da çok hızlı mızrak atan bir gencin ruhu ona yıldırımlardan kalma bir armağan olabilir.

Bana bu söylenceyi anlatan kara derili kadın, uçarcasına hızlı koşan çocuğunun isminin “*Genç Kartal*” olduğunu söyledi. Hayatı boyunca barış için çabalayan babasının ismi “*Beyaz Bulut*”muş. Kara derili kadına adını sorduğumda, “*Fısıldayan Rüzgar*” dedi bana gülümseyerek...

Kaynaklar:

- African Mythology,G. Herdling, Rosen Publishing
- Tales of Yoruba Gods and Heroes,H.Courlander
- www.storyconnection.net

MERAKLISINA NOTLAR

BUŞMANLAR Yine Batı Afrika'nın orta kesimlerinde yaşayan eski kabilelerdendir. İnançlarına göre, dünya ta en başından beri üstünde insanları, hayvanları ve tüm canlıları ve cansızları ile vardır. Köng isimli barışçı tanrıları sayesinde yaşadıkları yeraltından yerüstüne göçmüşlerdir.

KARA KAPLAN İLE Obatala'nın arkadaşları. Kara Kaplan (başka bir deyişle Kara Kedi)
BEYAZ HOROZ Obatala'nın ayrılmaz arkadaşıdır. Beyaz Horoz (ya da Beyaz Tavuk) ise tıpkı insanlar gibi beş parmaklıdır (dört parmak yerine) ve dünyada karamaların oluşmasında önemli rolü vardır.

KÖNG Buşmanların söylencelerine göre, yeraltındaki dünyanın barışçıl efendisidir.

OLAKAN Yurubalıların yaratıcı tanrısı Olaran'ın kızlarından biridir. Dünyada karalar oluşmadan önce sadece sular ve bataklıklar vardır. Yani her yer su ve denizdir. YERDENİZ, SU KÜRE de denilen bir dünyadır. Her yeri karanlık ve pusludur. Yuruba söylencelerine göre Yerdeniz'in tanrıçası Olakan'dır. Öfkeli bir tanrıdır. İnsanları yaratan Obatala'ya kızar ve büyük bir tufan ile insanları cezalandırır. Ama Orunmila'nın (Barışçıl Büyücü Tanrı, Obatala'nın büyük ablası) yardımıyla, insanları kurtarır. Yeniden yaşamı devam ettirir.

OLARAN Yurubalıların gücü her şeye yeten yaratıcı tanrısıdır. Göklerdeki sarayından evrene hükmeder. Yine Yuruba inancına göre, suyla dolu dünyayı (Yerdeniz'i) insanların yaşayabileceği bir dünya haline getiren OBATALA'nın (başka bir rivayete göre Oduduva) babasıdır. Obatala'nın çamurdan yaptığı hayvanlarına can

verir, insanlarına hem can hem akıl verir.

ORUNMİLA Şef Tanrı Olaran'ın en büyük kızıdır. Büyü gücüne sahiptir. Geleceği görür. Akıllı ve barışçıl bir tanrıçadır.

UNKULUNKULU Zulu söylencelerine göre, dünyanın yaratıcısıdır. Yuruba söylencelerindeki Olaran ile benzerlikleri vardır.

YERDENİZ Tanrıça Olakan'ın ülkesi. Dünyanın ilk hali. Dünya başlangıçta sadece denizdi, su küreydi.

YURUBA ÜLKESİ Batı Afrika'nın orta kesimlerinde (Bugünkü Nijerya toprakları içinde) yaşayan kara derili Afrikalıların ülkesi. Başka kıtalardan gelen savaşçı, beyaz insanlar tarafından zorla gemilere bindirilip, batı dünyasında köle olarak kullanıldılar. Yerlerinden, yurtlarından edildiler. Yuruba söylencelerine göre yaratıcı tanrı Olaran'dır. O her şeyi yaratmıştır.

ZULULAR Yine Batı Afrika'nın orta kesimlerinde
yaşayan eski kabilelerdendir.
Unkulunkulu isimli bir yaratıcı tanrı-
dan geldiklerine inanırlar.

Afrika... Kara derili, azla yetinen insanların diyarı. Derler ki, '*Günah, Afrika'ya ait değildir, Afrika'ya başka yerlerden getirilmiştir.*' Afrika'ya ait söylenceler Afrika'nın tam ortasından, şimdiki Nijerya'dan, Eski **Yubula, Zulu, Buşman** halklarının dilden dile anlattığı hikayelerden derlendi. Tıpkı bizden öncekiler gibi, bizlere anlatılanları biz de sizlere dillendirdik. Yüce Tanrı'nın oğlu Yaramaz **Obatala'yı**; onun **beş parmaklı beyaz horozu** ile **kapkara kaplanını** ve bir avuç kumla denizlerle kaplı dünyada yaratılan dünyayı; insanları, hayvanları, ağaçları anlatmaya çalıştık dilimiz döndüğünce.

Sonra, sular altındaki dünyadan alınıp getirilip başında anlatılan öykülerin söylencesini Zulu'lu yaşlı kadından. Ve Buşman'lı bir şifacı yeraltındaki mutlu insanların atalarının na yeryüzüne çıktıklarını, dünyanın kötülükl karşılaştıklarını anlattı. Can kulağıyla anlatılanları. Unutmadan da size aktardık onları.

dipnot yayınları

Selânik Caddesi 82/32 Kızılay - Ankara

Tel: (0 312) 419 29 32 Faks: (0 312) 419 25 32

dipnotkitabevi@yahoo.com

ISBN: 978-605-4412-03-7

9 786054 412037